

יוצא לאור לפרשת מטות-מסעי ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
(מספר 44-45)

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצד"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מפתח ותוכן

פ' מטות-מסעי

א. עבודת הגלות - היציאה מהמצרים וגבולים

- 3..... ושלימותה בגאולה
הקשר דפ' ערי מקלט ופ' מסעי בכלל לימי בין המצרים - ירידת הגלות בשביל הגאולה; סדר העבודה בגלות באופן דעל' מדרגא לדרגא; ענין "מכה נפש" ברוחניות; "הצילו העדה"; הוראה לעסקנים; הוראות לימי בין המצרים

ב. השייכות ד"חזק חזק ונתחזק" -

- 16..... חזקה משולשת לביהמ"ק השלישי
ההכרזה "חזק חזק ונתחזק", והקשר לפ' מטו"מ, ופעולתה בימי בין המצרים; הוראה מעבודת אהרן שענינו שלום ואהבת ישראל, ולמעלה מהתחלקות; הקשר והשייכות דאהבת ישראל להגאולה העתידה

מסעי - בין המצרים

- 23..... ג. העוסק בתורת הבית כאילו בנאו
העוסק בתורת הבית כאילו עוסק בבנינו (תנחומא צו יד)

הוספה / בשורת הגאולה

- 33..... ד. משיחות ש"פ מטות-מסעי, ב' מנחם-אב ה'תנש"א
עומדים כבר לאחריו סיום מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, לאחריו סיום כל מ"ב המסעות ב"מדבר העמים", ונמצאים כבר "על ירדן ירחו", על סף הגאולה; כבר תוקנה סיבת הגלות; אהבת ישראל בתור טעימה ועד להתחלה דהגאולה האמיתית והשלימה

Reprinted with permission of:
"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

מטות-מסעי ב

עבודת הגלות – היציאה מהמצרים וגבולים ושלמותה בגאולה

„מכה נפש“ – רומז על „נפש“ השנית בישראל. חלק אלקה ממעל ממש, „מכה נפש“ – רומז על ענין של חטא, ח"ו, שע"ז נעשה „שפיכת דם וחיות אדם דקדושה באדם דקליפה“⁸. וכיון שבישראל לא שייך חטא במזיד, ח"ו [שהרי, יהודי אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלקותי, וכפס"ד הרמב"ם⁹ שרצונו האמיתי של כאו"א מישראל הוא „לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות“] – ה"ז „מכה נפש בשגגה“, והתיקון והכפרה על זה נעשה ע"י הגלות לעיר מקלט.

ועפ"ז מובן הקשר והשייכות „בין המצרים“ – התחלת החורבן והגלות, דוגמת הגלות ל„עיר מקלט“, אשר, הסיבה לזה היא „מפני חטאינו“, שזהו"ע „מכה נפש בשגגה“.

ועוד והוא העיקר – שלאחר אריכות וקושי הגלות ביותר וביותר, „כלו כל

א. ידוע מ"ש השל"הי „פרשיות שלשה אלה מטות ומסעי ודברים הם תמיד בשבתות שבין המצרים“, ויש להם שייכות לתוכן ד„בין המצרים“.

ובפשטות מהענינים שבהם מודגשת השייכות דבין המצרים לפרשת השבוע – ה"ז בשיעור דיום הש"ק, משביעי עד סוף הפרשה:

בשיעור דיום הש"ק נתבארו בארוכה פרטי הדינים דעיר מקלט – „והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהינה לכם ונס שמה גו' מכה נפש בשגגה גו' עד עמדו לפני העדה למשפט גו' ושפטו העדה גו' והצילו העדה וגו'“¹⁰.

ו"ל ביאור הענין בעבודת האדם:

משיחות ש"פ מטות מסעי, מבה"ח מנחם אב ה'תשמ"ט. נדפס בסה"ש ה'תשמ"ט ח"ב ע' 596.
1) חלק תושב"כ ריש פרשתנו (שסו, א – ועיי"ש ע"ב ואילך).

2) ולפעמים – גם פ' פינחס, כבקביעות שנה זו, שטמו"מ מחוברין, שאו קורין פ' פינחס בשבת הראשונה ד„בין המצרים“.

3) וכשהפרשיות מטות מסעי מחוברין – השיעור דשביעי דכל ימי השבוע האחד, גם דימי מטות, שהרי בשנה כו"א אינה בפ"ע – כ"א חלק מפרשה אחת המתחלת בספר במדבר קאפיטל ל, ב, ומסיימת בקאפיטל לו, יג. כשם שהשיעור דיום ראשון דכל השבוע (בתחלת פ' מטות) הוא שיעור הראשון גם דימי מסעי, כיון ששתי הפרשיות מחוברות ונעשות פרשה אחת (ראה לקו"ש ח"ח ע' 380, ובהערות שם. וש"נ).

4) מסעי לה, יא ואילך.

5) דכיון שכל עניני התורה הם נצחיים, הרי, גם בזמן שקיומם במעשה לא שייך בפועל

[ובנדוד, שהמצות דעיר מקלט נוהגת רק, בזמן שישראל על אדמתן וסנהדרין של ע"א יושבין במקומם המוכן להם בירושלים] (חינוך מצוה תי), ישנם ענינים אלה בעבודה הרוחנית.

6) „נפש“ שהיא הכוללת כל הדרגות שבוה להיותה התחתונה דכל ה„חמשה שמות (שאנקראו לה, נפש רוח נשמה חיי יחידה“ (ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז).

7) תניא רפ"ב.

8) לקו"ת במדבר יג, ג. ובכ"מ.

9) ראה „היום יום“ כ"א סיון, וכ"ה תמוז.

ובכ"מ.

10) ה"ל גירושין ספ"ב.

תיכף ומיד לעבר הירדן מערבה, ארץ ישראל, בגאולה האמיתית והשלימה¹⁸.

ולכן קורין בשבתות ד, "בין המצרים" פ' מסעי¹⁹ - "מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים", שרומז ומדגיש היציאה מהמעמד המצרים הא' ונמצאים במצב ד, "בין המצרים", היציאה מהגלות אל הגאולה.

ג. ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בסיום וחזותם פ' מסעי וכל ספר במדבר - "אלה המצוות והמשפטים אשר צוה ה' ביד משה אל בני ישראל בערבות מואב":

סיום ספר במדבר, הבא בהמשך לסיום הספר שלפניו (ויקרא), "אלה המצוות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני" - בא וכולל הספרים שלפניו (כפשוטן הכתוב בסיום הספר - "אלה המצוות והמשפטים אשר צוה ה' גו'²⁰"), כי, ספר החמישי הוא, "משנה תורה"²¹, שתווך וכולל מה שנאמר בהספרים שלפניו.

ויש לומר, שהסיום דד' הספרים בפ' מסעי שבסיום ספר במדבר רומז גם

הקיצין¹¹, ולאחר ריבוי, "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"¹², כולל ובמיוחד עבודת התשובה, הרי "הבטיחה¹³ תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלות"¹⁴, ואין לך אדם מישראל שלא הרהר כו"כ הרהורי תשובה - בודאי ובודאי שכבר יצאו י"ח גלות, ותיכף ומיד נעשה, והצילו העדה", ו"פוטרים אותם"¹⁵, היינו, שכל בני יוצאים מהגלות ובאים אל ארץ אחוזתם, בגאולה האמיתית והשלימה.

ב. וענין זה מרומז גם בהתחלת פרשת מסעי כפרשה בפ"ע:

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים גו'", והולך ומונה כל מ"ב המסעות שהלכו בני ב, מדבר העמים¹⁶, עד למסע האחרון, "בערבות מואב על ירדן ירחו"¹⁷, שממנו באים

11 סנהדרין צו, ב.

12 ראה תניא רפ"ז.

13 רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

14 ומסיים, "ומיד הן נגאלין". ולהעיר גם מאגה"ת (פ"א) בענין ברכת, "סלה לנו" * שעל ידה נעשית הסליחה, תיכף ומיד. . בלי שום ספק וס"ס בעולם", ולכן, "נגלאין מיד כמו שאנו מברכין בא"י גואל ישראל".

15 רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ה ה"ז.

16 יחזקאל כ, לה. וראה בחיי, אוה"ח (ועוד)

ריש פרשתנו (מסעי). לקו"ת פרשתנו (מסעי) פה, ג ואילך. ובכ"מ.

17 לג, מה.

18 להעיר מלקו"ת פרשתנו (שם פט, ב) ש, ירדן ירחו", מלשון ריה, רומז על גילוי בחי' והריחו ביראת ה', "מורח ודאין", שנאמר במשיח.

19 להעיר מאוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'צנ: ג' שבועות בין המצרים בזמן כמו מדבר במקום, ומקדים רפואה ג' שבתות שבהן. . ו' פעמים ו' עי"ז מכניעים המדבר מ"ב כו' (מ"ב המסעות שבמדבר).

20 שישנן כל המצוות - ד, בהר סיני, ועד סיומן, "בערבות מואב על ירדן ירחו", במשך כל הארבעים שנה.

21 מגילה לא, ב. זח"ג רסא, א. ועוד.

להסיום ד, מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות¹² - ד' גלויות, כידוע²² שענין הגלות נחלק בפרטיות לד' מלכויות וגלויות²³ (וגלות מצרים ה"ה שורש ומקור דד' המלכויות והגלויות²⁴), אשר, ע"י מעשינו ועבודתנו מהפכים ד' הגלויות לד' גאולות²⁵, ד' לשונות של גאולה.

וענין זה מתגלה לאחר סיום ספר רביעי - שמתכיפין ומתחילים ספר חמישי²⁶, די ש לומר שרומז על דרגא החמישית שלמעלה מסדר השתלשלות (למעלה מד' לשונות של גאולה), בחי' „החמישית לפרעה“²⁷, ד, אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין²⁸, וכמרומו גם בהתחלת ספר החמישי - „אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל גו“, שכל בני רואים בגלוי ומראים

באצבע „אלה הדברים“²⁹ אשר דבר משה (ורואים ומראים באצבע על משה עצמו) - „גואל ראשון הוא גואל אחרון“³⁰, וי"ל שעל ידו יהי הגילוי ד, תורה חדשה³¹ מאתי תצא³² (באופן של ראי' ³³ - „אלה הדברים“).

ד. ע"פ האמור לעיל אודות הדגשת ענין הגאולה בפ' מסעי (הן בהתחלת הפרשה, והן בסיום ותותם הפרשה, הספר הרביעי וכל ד' הספרים) - יש לבאר השייכות דפרשת ערי מקלט (בשיעור היומי) לפ' מסעי:

המשך הענינים בפשטות הכתובים, הוא, שלאחר סיום כל המסעות עד „ויחנו בערבות מואב על ירדן ירחו“, ממשיך הכתוב בענינים השייכים להכניסה לארץ - „כי אתם עוברים את יושבי הארץ מפניכם גו“³⁴, „זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה ארץ כנען

(22) ראה לקו"ש חט"ז ע' 91. וש"נ.

(23) כשם שכל סדר ההשתלשלות נחלק לד', נגד ד' אותיות שם הוי'.

(24) ש, כל המלכויות נקראו ע"ש מצרים (בי"ר פט"ו, ה). וראה ל"ת להאריזו"ל ר"פ תצא שגלות מצרים „שקול ככולם ויותר מהם . . ולכן לא הוזכר בכללם כי הוא בחינה גדולה מכולם“.

(25) ע"י המשכת וגילוי האל"ף, אלופו של עולם, שעייז נעשה מ"גולה" „גאולה“ (ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ש בהעלותך לה, ג. ובכ"מ).

(26) להעיר, שספר חמישי קורין לעולם בחודש החמישי (והתחלתו) - במנחת שבת מברכים או התחלת חודש החמישי, שבו מודגש ענין הנחמה והגאולה - „מנחם אב“, עייז ש, יבוא ארי' במזל ארי' ויבנה אריאל" (יל"ש ירמ" רמז רנט).

(27) פרעה דקדושה, הלעו"ז דפרעה כפשוטו, מלכות וגלות מצרים, שורש ומקור כל המלכויות והגלויות.

(28) ח"א רי, א.

(29) ויש לומר, ש„אלה הדברים“ כולל גם שלימות הברור דכל עניני העולם שנכללים בל"ט מלאכות - כמובן מדרשת חז"ל (עה"פ אלה הדברים שבר"פ ויקהל), „דברים הדברים אלה הדברים, אלו שלושים ותשע מלאכות כו“ (שבת ע, א).

(30) ראה לקו"ש ח"א ע' 8. וש"נ.
(31) להעיר, שבשבת זו מתחילים לימוד מסכת אבות - „משה קבל תורה מסיני“* - באופן חדש, וי"ל שרומז גם להגילוי ד, תורה חדשה ע"י גואל ראשון הוא גואל אחרון.

(32) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.
(33) ראה לקו"ש צי י, א ואל"ך. ובכ"מ.
(34) לג, נא-נב.

(* „ומסרה ליהושע“ - שהכניס את ישראל לארץ.

אודות ערי מקלט⁴². וצריך ביאור: למה מבאר הכתוב פרטי הדינים ד"מכה נפש" בפ' מסעי דוקא?⁴³!

ה. ויובן בהקדם הביאור בכללות הענין ד"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים" בעבודת האדם - שבפסוק זה נרמז (נוסף על סיפור היציאה מהגלות) גם אופן וסדר העבודה שעל ידו נעשית היציאה מהגלות:

(42) ובמכ"ש מבפ' משפטים (כא, יב"ג) שאף שהכתוב מדבר אודות "מכה איש" (גם) בשוגג, "ואשר לא צדה גוי", "מ"מ, נאמר רק בכללות "ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה", ואילו בנוגע לפרטי הדברים (עיר מקלט, וכל פרטי הדינים הקשורים בזה) סומך על מ"ש לאחר יותר משני ספרים; ועאכ"כ בנד"ד, שהענין דעיר מקלט נזכר כאילו בדרך-אגב, בנוגע לנחלת הלויים, בודאי שהי' צריך לבאר פרטי הדינים ד"מכה נפש" (שאין מקומו כאן) בפ' ואתחנן או שופטים, ככפנים.

(43) לכאורה, אפשר לתרץ שהענין ד"מכה נפש" הוא בדוגמת ובהתאם הענינים הבלתי-רצויים שנזכרו בפרטי המסעות, ובלשון המדרש (תנחומא פרשתנו ג. במדבר"ר פכ"ג, ג) "אל הקב"ה (ל)משה מנה להם כל המקומות היכן הפעיסונו". אבל, תירוץ זה אינו מספיק, כי: (א) בתוכן הענינים - ההדגשה בפ' מסעי היא על ה"נטיעה", עקירה לגמרי, ממקומות ומצבים אלו*, ואילו בפרשת ערי מקלט - אף שנאמר "והצילו העדה", הרי, עיקר האריכות וההדגשה היא על פרטי הענין הבלתי-רצוי ד"מכה נפש". (ב) חילוק נוסף ועיקרי - שהענינים הבלתי-רצויים שבמסעות הם בנוגע להעבר, בזמן היותם במדבר; ואילו הענין הבלתי-רצוי שבפרשת ערי מקלט הוא בנוגע לעתיד, לאחר הכניסה לארץ כנען וכיבוש וחלוקה שלה!

לגבולותי"³⁵, "אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ גוי"³⁶, "צו את בני ישראל ונתנו ללויים מנחלת אחוזתם ערים לשבת גוי' ארבעים ושמונה עיר"³⁷, עד לסיום הפרשה בדיני "בת יורשת נחלה"³⁸.

וכיון שבערי הלויים נכללים גם ערי מקלט - "ואת הערים אשר נתנו ללויים את שש ערי המקלט גוי' ועליהם נתנו ארבעים ושנים עיר"³⁹ - לכן נתבאר כאן פרטי הדינים דעיר מקלט.

אבל, עדיין יש להוסיף בהביאור, ובהקדים:

כיון שבהפרשה כולה מדובר אודות ענינים של גאולה, סיום המסעות והיציאה מארץ מצרים, כיבוש וירושת הארץ וחלוקת הארץ - למה בפרשה זו דוקא מאריך הכתוב בפרטי דיני "מכה נפש", ענין בלתי-רצוי בתכלית, וקשור עם עונש גלות, היפך תוכן פ' מסעי, עניני גאולה?!

כלומר, מה שהכתוב מזכיר "ערי המקלט" בקשר לנחלת הלויים, אינו מכריח ביאור פרטי הדינים ד"מכה נפש" (שצריך לנוס לעיר מקלט) בפרשה זו דוקא, שיכולים להתבאר במק"א שנזכר ע"ד ערי מקלט (בפ' ואתחנן)⁴⁰ או בפ' שופטים⁴¹ שבהם נזכר

(35) לר, ב.

(36) שם, יז.

(37) לה, ב ואילך.

(38) לו, ה.

(39) לה, ו.

(40) ד, מא ואילך.

(41) יט, ב ואילך.

(* ומטעם זה מדגיש הכתוב ה"מסעות" ולא ה"חזיות" - ראה בארוכה לקר"ש חכ"ג ע' 244 ואילך.

„מסעי“ לשון רבים, אע"פ ש„מארץ מצרים הוא רק יציאה ונסיעה ראשונה שנסעו מרעמסס לסוכות“⁴⁹ - כי, גם המסעות שלאחר היציאה מרעמסס לסוכות (יציאה מארץ מצרים כפשוטה) ענינם „יציאה ממצרים“, מלשון מיצר וגבול, „המ"ב מסעות. הכל נק' יצ"מ. לפי כי מה שמלוּבש בכלי נק' מיצר וגבול לגבי בחי' אור מקיף שמלמעלה מהכלי“⁵⁰.

וענינו בעבודה - שאינו מסתפק ביציאה הראשונה מ„מיצר וגבול“, כי, לאחר שיצא מ„מיצר וגבול“ הקודם ו„נסע“ לדרגא נעלית יותר ועד שבאינ-ערוך⁵¹, מגיע למסקנא שגם דרגא נעלית זו (למעלה מהמיצר וגבול הקודם) היא „מיצר וגבול“ לגבי דרגא שלמעלה ממנה, ולכן, צריך לצאת גם ממיצר וגבול זה, וממשיך „הלוך ונסוע“⁵² בהיציאה ממיצר וגבול מדרגא לדרגא, כמ"ש⁵³, „ילכו מחיל אל חיל“, הליכה ונסיעה אמיתית, שנעקר לגמרי מדרגתו הקודמת ומתעלה לדרגא שבאינ-ערוך⁵⁴, בעילוי אחר עילוי עד אין-סוף.

ו. עפ"ז יש לבאר גם המשך הפרשה בענין „מכה נפש“ כחלק

גם כאשר יהודי נמצא בגלות צריך ויכול להיות במעמד ומצב של יציאה ממצרים - להתעלות מהמיצרים וגבולים והגלות, היינו, שעבודתו בכל עניני תומ"צ היא באופן שאינו מתחשב כלל בקשיי הגלות, אלא עובד עבודתו בכל התוקף דקדושה - שזהו"ע ד„מטות“, „חזקים כמטה הזה“⁴⁴, שמורה על תוקף וחוזק הנשמה (בחי' איתן)⁴⁵.

ונקודת הענין - כפתגם הידוע⁴⁶ שהנשמה מלכתחילה לא הלכה בגלות, להיות „חלק אלקה ממעל“, למעלה מהמדידה וההגבלה דכל סדר השתלשלות, ובאופן כזה נמשכת ומתגלה גם בירידתה להתלבש בגוף דכאו"א מישראל, בכל מקום ובכל זמן, גם בחשכת הגלות דעקבתא דמשיחא, שגם אז ה"ה „חלק אלקה ממעל ממש“, מלשון מישוש, שיכולים לממש בידים⁴⁷, ולכן, גם בזמן ומצב הגלות ה"ה למעלה מהמיצרים וגבולים דגלות. וכיון שעיקר מציאותו של יהודי היא הנשמה, „נפשם עיקר וגופם טפל“⁴⁸ - מתעלה גם הגוף (שטפל ובטל אל הנשמה) מהמיצרים וגבולים דהגלות, ועד שע"ז נעשית גם היציאה מהגלות כפשוטה ממש.

ומדייק בכתוב „אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים“,

(49) לקו"ת פרשתנו (מסעי) פה, ג.

(50) שם צא, א.

(51) כי, כל זמן שהעלי' אינה אלא לדרגא שבערך לדרגתו הקודמת, לא חשיב נסיעה אמיתית, שהרי לא נעקר לגמרי מדרגתו הקודמת. ולהעיר מתנאי עקירה בהל' הוצאה בשבת (טושו"ע או"ח סש"מ"ז).

(52) לשון הכתוב - לך לך יב, ט.

(53) תהלים פד, ח.

(54) ראה לקו"ש חכ"ג ס"ע 225 ואילך. וש"נ.

(44) ב"ר פמ"ז, ה ובמת"כ שם - הובא בלקו"ת פרשתנו (מטות) פג, א.

(45) ראה לקו"ת שם ואילך. ובכ"מ.

(46) לקו"ד ח"ד תרצב, א. ועוד.

(47) אנ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' תז. ועוד.

(48) ראה תניא רפ"ב. ובכ"מ.

בהוה, אבל, עדיין אינו מרגיש שדרגתו בהוה היא „מיצר“. וגם כשמרגיש ה„מיצר“ שבדרגא זו, יש חילוקי דרגות במדת ה„מיצר“, וככל שיתעלה לדרגא געלית יותר, יגדל יותר רגש ה„מיצר“ שבדרגתו בהוה לגבי דרגא עליונה יותר (ע"ד הידוע⁵⁵ ש„כל שהוא קמי' יותר הוא יותר כלא ואין ואפס“), ועד להרגש ה„מיצר“ כמו ה„מיצר“ דארץ מצרים.

ולמעלה מזה - שנגרש אצלו שהשלימות בעבודתו בהוה (לגבי דרגא עליונה יותר) היא לא רק בבחינת „מיצר“, אלא שאינה נחשבת ל„עבודה“, ויתירה מזה - שנחשבת כמו חטא, ועד ל„מכה נפש“!

ז. ומכאן למדים הוראה נפלאה באיזו מדה צ"ל הענין ד„מסעי“, הליכה ונסיעה בעילוי אחר עילוי, בעבודת כאו"א מישראל:

יהודי צריך לשמש את קונו באופן שבכל רגע ורגע נרגש שוהו קונו, מנצל כל הכחות שלו וכל זמנו לעבודתו ית' מבלי לבזבז אפילו רגע בחייו⁶⁰ (בידעו ש„אני נבראתי לשמש את קוניי“⁶¹, שכל מציאותו וכל כוחותיו נמצאים ברגע זה כדי לשמש את

מפרשת מסעי - נסיעה והליכה בעילוי אחר עילוי בהציאה ממצר וגבול:

ובהקדם המאמר הידוע⁵⁵ „התורה מדברת בעליונים ורומזת בתחתונים“, שמוזה מובן בנדו"ד שדיבור התורה בענין „מכה נפש“ הוא „בעליונים“ (ומוזה נשתלשל הרמז בתחתונים), היינו, לא „מכה נפש“ ע"י חטא כפשוטו⁵⁶, „שפיכת דם וחיות אדם דקדושה באדם דקליפה“ (כנ"ל ס"א), או אפילו ע"י חטא מלשון חסרון⁵⁷ כפשוטו, כי אם, ל„מכה נפש“ בדרגא הכי געלית („בעליונים“⁵⁸), בדקות דדקות.

וההסברה בזה:

בענין „מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים“, הליכה ונסיעה ממצר וגבול, ובוה - מדרגא לדרגא, ישנם חילוקי דרגות באיזו מדה ועד כמה נרגש ה„מיצר“ לגבי הדרגא שלמעלה ממנה.

כלומר: יש מצב שיודע שיכול להתעלות לדרגא געלית יותר מדרגתו

55) עש"מ מאמר חקו"ד ח"ג פכ"ב. של"ה יג, ב ואילך. קסא, א ואילך.

56) שעז"נ „ונפש כי תחטא - תוהא“ (וח"ג טז, א).

57) פרש"י ויצא לא, לט. וראה לקו"ת פרשתנו (מטות) פב, א. ובכ"מ.

58) להעיר, שגם הפירוש ד„מכה נפש“ (לא כפשוטו, אלא) בעבודה הרוחנית - הוא „בעליונים“, ונוסף לזה, ישנו פירוש געלה יותר ב„עליונים“ - שעבודה הרוחנית גופא מדובר אודות דרגא הכי געלית*.

* ולמעלה מזה - „בעליונים“ ממש, בשורש הענין למעלה (וראה לקמן ט"ט).

59) אגה"ק ס"ב.

60) להעיר ממאמר החכם „אדם דואג על איבוד דמיו ואינו דואג על איבוד ימיו“ (ס' החיים (לאחי המהר"ל) יו"ד, א), בה בשעה שצ"ל להיפך, כיון ש„איבוד דמיו“ יכול להחזיר עי"ז שיתוסף יותר מהרגיל לאח"ז, משא"כ „איבוד ימיו“, שכלל שיוסף בעבודתו ביום שלאח"ז, דיו שיפקיע את יום זה, כך, ש„איבוד ימיו“ (כל רגע ורגע ביום) הוא אבידה שאינה חוזרת, כמו „מכה נפש“.

61) משנה וברייתא סוף מס' קידושין.

לבוא (כמצות רצונך⁶²), אלא יתירה מזה – שאינה נחשבת לעבודה, ועד שנחשבת לענין הפכי – „מכה נפש“⁶³.

והתבוננות זו פועלת אצלו הענין „מן המיצר („בין המצרים“) קראתי י-ה“, שצועק באמת „עד מתי... כיון שרוצה לעבוד את ה' בשלימות; ומה בא למרחב האמיתי – „ענני במרחב י-ה“⁶⁴, בגאולה האמיתית והשלימה, שאז יתבטל לגמרי כללות ענין המיצר וגבול, כיון שיהי הגילוי דמהותו ועצמותו ית' באופן ש„לא יכנף עוד מוריק והיו עיניך רואות את מוריק“⁶⁵.

ט. עפ"ז יש לבאר גם תוכן הענין ד„הצילו העדה“:

כיון שמדובר כאן אודות „מכה נפש“ כפי שהוא „בעליונים“, עד לדרגת הכי נעלית שהיא בבחינת „מיצר“ (עד לבחי' ד„מכה נפש“) אך ורק לגבי מרחב (בלי גבול) האמיתי – הרי, ענין זה אינו „באשמתו“ („מכה נפש“

הקב"ה), ולא עוד, אלא, שעבודתו היא באופן ד„הלוך ונסוע“ („מסעיו“) בעילוי אחר עילוי.

ולאחר כל זה, כשעושה חשבון צדק בנפשו שהי' יכול להוסיף בעבודתו בשלימות נעלית יותר (כפי הכחות שכבר ניתנו לו) – „כאפט ער זיך פארן קאָפּ“ שלא זו בלבד שיש „חסרון“ בעבודתו, אלא, לגבי האופן היותר נעלה שהי' יכול לשמש את קונו, אינה נחשבת ל„עבודה“, ועד שנחשב כמו חטא (עד ל„מכה נפש“), בדוגמת העבד שיכול לשמש את אדונו בעבודה נעלית (לפי כשרונותיו הנעלים) ומשמשו בעבודה פחותה, שאין זה נחשב כשימוש לאדונו, ואדרבה כו'.

ה. עפ"ז מובן שהענין ד„מכה נפש“ „בעליונים“, הוא, שלב הכי נעלה בהציאה ממיצר וגבול (לאחר שנימנו „מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים“):

לאחר כל עבודתו בכל פרטי המסעות דיציאה ממצרים וגבולים בעילוי אחר עילוי – נרגש אצלו שלגבי המרחב האמיתי נחשבת עבודתו הקודמת (לא רק כ„מיצר“, אלא יתירה מזה, שאינה נחשבת כ„שימוש לקונו“, ואדרבה) כמו היפך השימוש לקונו, ועד ל„מכה נפש“!

ובסגנון אחר קצת – בקשר ובשייכות ל„בין המצרים“:

לאחר מ"ב המסעות דיציאה ממצרים שמורה על סיום וגמר העבודה דזמן הגלות ב„מדבר העמים“ – נרגש אצלו שהשלימות ז, מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, לא זו בלבד שנחשבת ל„מיצר“ לגבי אופן העבודה דלעתיד

(62) ראה תו"ח ר"פ ויחי, ובכ"מ.

(63) עפ"ז יש לבאר החילוק שבמסעות מודגש בעיקר הענין החיובי, יציאה מהמיצר, ואילו בפרשת עיר מקלט מודגש בעיקר הענין השלילי, „מכה נפש“ (כנ"ל הערה 43) – כי, כל זמן שנמצאים באמצע העבודה, נרגשת בעיקר ההליכה והנסיעה לדרגת נעלית יותר, היציאה ממצרים; משא"כ כשבאים לסיים העבודה דזמן הגלות (לאחר סיום מ"ב המסעות), ועומדים בסמיכות ממש להכניסה לארץ בגאולה האמיתית והשלימה – אזי נרגש ה„מיצר“ שבכללות העבודה דזמן הגלות, שאין לה ערך כלל לגבי השלימות דלעתיד לבוא, ועד שנחשבת ל„מכה נפש“ (כבפנים).

(64) תהלים קיח, ה. וראה אוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' אלו.

(65) ישע"י ל, כ. וראה תניא פל"ו.

(צמצום), ודוגמתו בהנשמה ש"גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית"י⁷¹, הרי, ה"מיצר" והירידה כו' הם (בפנימיות) התחלת המרחב והעלי⁷² באופן נעלה יותר, ע"ז שאתהפכא חשוכא⁷³ לנהורא.

י. ויש להוסיף ולבאר גם הדיוק ד"הצילו העדה" - "עדה" דייקא, אע"פ שהמשפט וההצלה הוא ע"י שופטים, דינים, ולא ע"י כל בני, "העדה" סתם:

"עדה" (בכלל) - קאי על עשרה מישראל, "אין עדה פחותה מעשרה"⁷⁴, ורומז על כללות עם ישראל, שנחלק לעשר סוגים⁷⁵, כפי שנימנו בכתוב⁷⁶ "אתם נצבים היום כולכם גו' ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימך"⁷⁷, אשר, למרות חילוקי הדרגות

בשגגה", כי אם, "האלקים אנה לידו"⁶⁶, היינו, מפני שהקב"ה צמצם את עצמו, כביכול, שלא יאיר אורו הבלתי-מוגבל, וזוהי הסיבה לכך שלאחרי שלימות עבודתו ה"ה עדיין בבחי' "מיצר".

ולא עוד, אלא, שגם הענין ד"מכה נפש" כפשוטו (כפי שרומזת בתחתונים), ענין החטאים, "שפיכת דם וחיות דם דקדושה באדם דקליפה", שע"ז נעשה כללות ענין החורבן והגלות - הוא מפני ש"האלקים אנה לידו", כמ"ש⁶⁷, "נורא עלילה על בני אדם", "עלילה נתלה בו"⁶⁸, ובלשון הקבלה והחסידות - שהשורש דחטא עה"ד⁶⁹ (שורש כל החטאים) הוא מיעוט הירח ע"י הקב"ה כו' עד לצמצום הראשון⁷⁰.

ולכן, והצילו העדה", "פוטרים אותו" - שמתבטל ההעלם וההסתר, המיצר והגבול, כי, כל כוונת הצמצום אינה אלא בשביל הגילוי, ועד"ז בנוגע לכללות הירידה שע"י החטא, עד לחורבן וגלות (שנשתלשלו מהצמצום הראשון), שהכוונה בזה אינה אלא בשביל העילוי שע"י התשובה, כיתרון האור מן החושך, ולכן, נוסף לכך שמצדו ית' אין ענין של "מיצר"

71 תניא ספכ"ד.

72 ודוגמתו בהמסעות - שגם הענינים הבלתי-רצויים הם בפנימיותם התחלת (וחלק מהעלי" (ראה לקו"ש ח"ח ע' 394 (לקמן ע' 342) ואילך).

73 אלא שאין צורך ב"חשוכא" בפועל, כי אם, כפי שהענין הוא בתורה* (ע"ד יעקב ועשו האמורים בפרשה - ראה לקו"ש ח"כ ע' 114. וש"נ), ואדרבא, אז נעשה גם העילוי דאתהפכא חשוכא לנהורא (בתורה) באופן נעלה יותר.

74 ראה ברכות כא, ב. וש"נ.

75 ודוגמתו בכאו"א מישראל - עשר כחות

נפשו.

76 ר"פ נצבים.

77 ראה חז"ל פב, א.

66 משפטים כא, יג.

67 תהלים סו, ה.

68 נתחומא וישב ד'. וראה לקו"ש ח"ח ע'

395 (לקמן ע' 343). וש"נ.

69 להעיר מדברי השל"ה (כד, א (בשם

הארז"ל) - הובא באוה"ת פרשתנו (מסעי) ע' א'תטו) שערי מקלט דלעת"ל הם תיקון לחטא עה"ד.

70 ראה סה"מ קונטרסים ח"א קצא, ב ואילך.

(* וכיון שמדובר כאן אודות תושב"כ, ה"ז נפעל ע"י הקריאה בתורה אפילו ע"י ואצל זה ש"לא ידע מאי קאמר", שעולה לתורה ומברך ברכת התורה (ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ).

הגלות⁸², ובהבטל הסיבה בטל בדרך ממילא המסובב, שנעשית ההצלה („והצילו“) מהגלות.

*

יא. מההוראות למעשה בפועל מהאמור לעיל:

בעמדנו ביום השבת⁸³ ד, בין המצרים, בפ' מטות-מסעי, שבה מודגש התוקף דבנ"י („מטות“), שלכן, גם בהיותם בגלות ה"ה בתנועה ד, מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים, להתעלות ולצאת מכל עניני מיצר וגבול, עד להציאה (והצלה) מהגלות (עיר מקלט) ע"י הגאולה כפשוטה ממש – יש להוסיף ביתר שאת ועוז ותוקף („מטות“) ובעילוי אחר עילוי („מסעי“) בכל עניני תורה ומצוותי, בכל ג' הקוין שעליהם, „העולם עומד“ ו„העולם קיים“ (כמ"ש בפרק שלומדים בשבת זו)⁸⁴, ובפרט בענינים שיש להם סגולה מיוחדת לקירוב וזירונו הגאולה, להפוך ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

שביניהם מתאחדים כולם, „לאחדים כאחד“⁷⁸ ע"ז ש, נצבים גו' לפני ה' אלקיכם, ש, כולן מתאימות ואב א' לכולנה⁴⁸, אחדות אמיתית מצד עצם הנשמה שהיא אצל כל ישראל בשוה (משא"כ מצד בחי' הגילויים ישנם חילוקי דרגות), שע"ז נעשים חד ממש עם מהותו ועצמותו ית', „ישראל וקב"ה כולא חד“⁷⁹.

ולכן נאמר „והצילו העדה“ דוקא – שתיקון הענין ד, מכה נפש „בעליונים“, בה, מיצר הכי ראשון, הוא ע"י הגילוי שלמעלה מכל ענין של „מיצר“ (מרחב האמיתי דמהותו ועצמותו ית'), וענין זה נעשה ע"י „העדה“ דוקא, אחדותם של ישראל מצד עצם הנשמה כפי שקשורה עם עצמותו ית', למעלה מבחי' הגילויים (שהרי גם הגילוי הכי נעלה הו"ע של „מיצר“ לגבי עצמותו ית'), שהיא העדות האמיתית (ו, אתם עדי"ם⁸⁰) על הלמעלה.

ומזה מובן גם בנוגע לתיקון הענין ד, מכה נפש כפשוטו (כפי שנשתלשל בתחתונים), „חטאינו“, עד להחורבן והגלות („בין המצרים“), ע"י „והצילו העדה“ דוקא – הדגשת אחדותם של ישראל, כידוע שהסיבה דחורבן וגלות זה האחרון הוא בגלל היפך אהבת ישראל⁸¹, ולכן, ע"י ההוספה באחדותם של ישראל („העדה“) מבטלים סיבת

(82) כולל גם הסיבה הכי ראשונה – צמצום הראשון (כנ"ל ס"ט).

(83) דכיון ש, אין עצב בו (ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא בתורה מ"ד מו"ק כג, ב), ואדרבה, „ביום שמחתכם אלו השבתות“ (ספרי בהעלותך יו"ד, יו"ד), ומצוה לענגו בבשר שמן ויין ישן (ראה טושו"ע ואדה"ו או"ח סרמ"ב), היינו, שהתענוג חודר ונמשך גם בענינים גשמיים שבהם מתענג הגוף הגשמי – מובן, שביום השבת ישנו רק הענין הטוב ד, „בין המצרים“.

(84) „על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים“ (אבות פ"א מ"ב), „על הדין ועל האמת ועל השלום“ (שם מ"ח). ולהעיר גם מסיום ותותם ההפטרה (כמנהג חב"ד) – „באמת במשפט ובצדקה“ (ירמ"ד, ד, ב).

(78) לקו"ת ר"פ נצבים.

(79) ראה זח"ג עג, א.

(80) ישעי' מג, יו"ד. שם, יב. וראה לקו"ש ח"ט ע' 190. וש"נ.

(81) ראה יומא ט, ב.

ובמיוחד - ע"י הוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל, והצילו העדה":

לכל לראש - שכאו"א מישראל כולל את עצמו עם הציבור כולו (העדה"), כפי שאומר בהתחלת היום "הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת⁸⁵ לרעך כמוך"⁸⁶, שכולל את עצמו עם הציבור כולו⁸⁷, כך, שגם עבודתו הפרטית נעשית מעשינו ועבודתינו" דכלל ישראל.

ועוד ועיקר - שמקיים הציווי ד, ואהבת לרעך כמוך", כמוך כפשוטו ממש, במעשה בפועל, ע"י שמשתדל בטובתו של הזולת ושל הציבור, הן בענינים גשמיים והן בענינים רוחניים, ע"י הפצת התורה והיהדות, ובאופן ד, העמידו תלמידים הרבה"⁸⁸.

יב. והוראה מיוחדת לעסקני ציבור - שעליהם מוטלת עוד יותר האחריות ד, והצילו העדה":

עסקן ציבורי, שנבחר ע"י הציבור, היינו, שכמה וכמה אנשים, ש"איך⁸⁹ דיעותיהם שוות"⁹⁰, באו לדעה אחת ובחרו⁹¹ בפלוני בן פלוני לעסקן

ובכל זה - כההוראה דפרשתנו: "מטות" - שעבודתם היא בתוקף המתאים⁹⁴, ו"מסעי" - שאינם מסתפקים בהישגי העבר, אשר, ככל

חפשיית אמיתית (כמ"ש הרמב"ם בהל' תשובה רפ"ה. וראה לקו"ת אמור לה, ב. ובכ"מ).
92) וככל שיגדל ציבור הבוחרים בו, וכן כשבוחרים בו יותר מפעם אחת - ה"ז שולל עוד יותר את האפשרות שטעו בהערכת כחותיו וכשרונותיו של הנבחר.

93) להעיר מנוסח ה"מי שברך" שאומרים בכל שבת לאחר "יקום פורקן" - "וכל מי שעוסקים בצרכי ציבור באמונה כו".
94) אבל כמוכן, בדרכי נועם ודרכי שלום* - "מקל נועם" (ראה זכרי' יא, ז. סנהדרין כד, א).

(* להעיר ממאמר המשנה בפרק ראשון דאבות שלומדים בשבת זו (מ"ב) - "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום כו". ולהעיר, שהסתלקותו של אהרן "בחודש החמישי באחד לחודש" (פרשתנו לג, לח), ר"ח מנ"א, שמתברך משבת זו.

85) קדושים יט, יח.

86) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 374. ושנ"ג.

87) שער הכוונות בתחלתו. ועוד.

88) אבות פ"א מ"א - שלומדים בשבת זו.

89) ראה ברכות נח, רע"א. סנהדרין לח, א. ועוד.

90) ובפרט אצל בניי שחילוקי הדעות שביניהם הם יותר מחילוקי הדעות שאצל בניי אדם סתם, כנראה במוחש, וכמאמר העולם - ע"ד הצחות - שבין שני יהודים יש שלש דעות: שתי הדעות של כל א' מהם, ודעה שלישית - שכל א' אומר, "איפכא מסתברא" מדברי חבירו.
91) ובפרט בניי שאצלם ישנו הענין דבחירה

בתלמוד תורה⁹⁹, מתוך מנוחה ובטחון אמיתיים, עד שזוכים תיכף ומיד להכניסה לארץ וירושת הארץ והגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

*

יג. כאן המקום לעורר גם אודות הענינים השייכים במיוחד לימי בין המצרים, כפי שנתבארו בכמה ספרים (ודובר אודותם בארוכה בשנים שלפנ"ז), ו"אין מזרזין אלא למזרזין"¹⁰⁰, להוסיף כהנה וכהנה, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לפעולה על הזולת.

ובפרטיות יותר:

א) להוסיף בלימוד התורה¹⁰¹ (גם ובמיוחד) בעניני (גאולה ו)בנין ביהמ"ק - על יסוד מ"ש במדרש¹⁰² "א"ל הקב"ה ליחזקאל ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל . . גדול קרייתה בתורה כבנינה . . ובשכר קרייתה שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית", ויתירה מזה ועיקר - ש"בנין ביתי" אינו "בטל"¹⁰³.

[ומענין לענין - לעורר גם ע"ד

שתגדל מעלתם, יכולים וצריכים להוסיף עוד יותר, "ילכו מחיל אל חיל", מיום ליום, וביום זה עצמו משעה לשעה כו', ובוזו גופא - מתוך ידיעה והכרה שאי-ניצול הכחות בשלימות המתאימה (כולל גם האפשרות להוסיף יותר ויותר) היא (לא רק חסרון סתם, אלא) בבחינת "מכה נפש" ח"ו הציבור שבחר בו בתור עסקן ציבורי, ובמילא, האחריות גדולה יותר מאשר ענין שנוגע לעבודתו הפרטית (גם כשכולל את עצמו עם הציבור).

ואם הדברים אמורים בעסקני ציבור בכל מקומות מושבותיהם של בני, עאכ"כ בנוגע לעסקני ציבור בארץ הקודש, "ארץ" אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁹⁶, שניתנו להם כחות נעלים יותר, וצריכים לנצלם במילואם ובשלימותם.

כולל ובמיוחד - לפעול בתוקף ולהשפיע שלא לוותר, ח"ו, אפילו על שעל אחד מארצנו הקדושה⁹⁷, כיון שהקב"ה⁹⁸ נתנה לבנ"י באופן שעוד לפני הגאולה ישבו בה בנ"י כבני-חורין - "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק

(95) עקב יא, יב.

(96) ומעין זה - גם בחוץ-לארץ, כפתגם הידוע "עשה כאן (בחו"ל) ארץ ישראל" (אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' תפה).

(97) להעיר מהשייכות לפרשת השבוע - "זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה . . לגבולותי" (לד, ב).

(98) כפתגם הידוע "לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל ולא בכחותינו אנו נשוב לארץ ישראל כו'" (לקו"ד ח"ד תרצב, א. ועוד), ודוגמתו גם בהשיבה לא"י לפני הגאולה, שאינה יכולה להיות "בכחותינו", אלא בכחו של הקב"ה.

(99) אבות פ"ו מ"ב.

(100) ספרי נשא ה, ב. במדבר פ"ז, ו. וראה מכות כג, א.

(101) להעיר מהשייכות לערי מקלט - "דברי תורה קולטין" (מכות י"ד, א).

(102) תנחומא צו יד.

ולהעיר מאוה"ת פרשתנו (מסעי ע' א'תיד-טו) ש"ג' ערי מקלט י"ל ע"ד אוריאל תליתאיי, "ששה ערי מקלט י"ל ע"ד ששה סדרי משנה", ו"כשרחיב ה' גבולינו צריך להוסיף ג' ערי מקלט הוא התגלות טעמי תורה לע"ל".

(103) ראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 412 ואילך.

מקופה מיוחדת, „קרן הבנין“, של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו [כפי שקיבלו (או יקבלו בימים הקרובים) כל אלה שהודיעו ע"ד הוספה בבנין, שמספרם הולך וגדל, וילך ויגדל עוד יותר, עד למספר הכללי דבנ"י, ששים ריבוא¹¹²], אשר, השתתפות זו מאחדת גם את כל אלה שמקבלים ההשתתפות מקרן מיוחדת זו, ובפרט שזוהי קרן של נשיא הדור, „הנשיא הוא הכל“¹¹³, שכולל ומאחד את כל בנ"י וכל אשר להם, כך, שכל הבתים נעשים „בית אחד“¹¹⁴, בית של נשיא הדור, ועד - ביתו של הקב"ה, אחדות הפשוטה שלמעלה מהתחלקות.

ועוד והוא העיקר - שגדול כח וזכות הציבור („הצילו העדה“) שפעולתם בבנין בתים באופן שכל ישראל מתאחדים בבנין בית אחד להקב"ה, תמהר ותזרו ותביא תיכף ומיד את „בנין ביתי“ כפשוטו ממש - בית המקדש השלישי, ששייך לכל ישראל¹¹⁵ (שלכן לא נתחלקה ירושלים

עריכת „סיומים“ בתשעת הימים, ומה טוב גם לפנ"ז¹⁰⁴].

ב) להוסיף במעשה בפועל בעניני בנין¹⁰⁵ - בתי תורה, תפלה וגמ"ח, כולל גם בתים פרטיים דבנ"י שנעשים בתי תורה תפלה וגמ"ח, בבחינת „מקדש מעט“¹⁰⁶, שעל ידו נעשה „ושכנתי בתוכם“¹⁰⁷, ועוד ועיקר - שע"ז ממהירים ומזרזים עוד יותר קיום הציווי „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם“ כפשוטו, בבנין ביהמ"ק השלישי, אשר עם היותו „מקדש אדנ"י כוננו ידיך“¹⁰⁸, „בנינא דקב"ה“¹⁰⁹, נקרא „מעשה ידיהם של צדיקים“¹¹⁰, כיון שנעשה ע"י „מעשינו ועבודתינו“.

וע"פ האמור לעיל אודות מעלת הציבור („הוצילו העדה“) - יתאחדו כל הבתים (הן הבתים הציבוריים והן הבתים הפרטיים שבכל מקום ומקום) ע"י ההשתתפות בסכום של מאה¹¹¹

-
- (104) כבשבת זו, שמסיימים ספר רביעי, סיום ד' הספרים שבתורה, כנ"ל ס"ג.
 (105) ומתחיל בענין שהזמן גרמא - קבוצה מבנ"י שנסעו („מסע"י) מעיר ט. ובאו לכאן לשבת זו, והביאו עמהם בשורה טוב ע"ד עניני בנין. ובודאי יאמרו „לחיים*“, „לחיים ולברכה“, וכל המסובים ישתתפו בשמחתם. ויה"ר שפעולתם תהי' בהצלחה רבה, ובאופן של הוספה, ומהם יראו וכן יעשו גם בשאר ערים ומושבות דבנ"י.
 (106) ראה מגילה כט, א.
 (107) תרומה כה, ח.
 (108) בשלח טו, יז.
 (109) זח"ג רכא, א.
 (110) כתובות ה, סע"א.
 (111) שרומז על המשכת „מאה ברכות“ (ראה

המשך חייב אדם לברך תרל"ח לאדמו"ר מהר"ש. ועוד).

(112) ראה תניא פל"ו. ד"ה שאו את ראש תרע"ח. ועוד.

(113) פרש"י חוקת כא, כא.

(114) להעיר, שהמוכר לחבירו עשר בתים בעשר מדינות כיון שהחזיק באחד מהם קנה (שו"ע חו"מ סקצ"ב סי"ב וברמ"א), אע"פ שהבתים עצמם מופסקין ומחולקין כל א' בנין בפני עצמו, דלא כקרקע, שסדנא דארעא חד הוא (סמ"ע שו"ע שם סקצ"ה).

(115) וגם - „ביתי בית תפלה יקרא לכל העניים“ (ישעי' נו, ז), כפי שביקש שלמה, וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך . . . אתה תשמע גוי“ (מ"א ה, מא-מג).

(* והעיקר - מתוך כוונה שימשך חיים וברכה מ„חיי עולמים“, בכל המצטרך).

גדול¹²¹, לשון יחיד, ובלשון הכתוב שקורין תיכף במנחה - „ראה (מראה באצבעו ואומר זה¹²²) נתתי לפניכם את הארץ בואו ורשו את הארץ¹²³, „ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת¹²⁴, ותיכף ומיד ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב, „שמחת עולם על ראשם¹²⁵.

לשכטים¹¹⁶), ש„בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבוא מן השמים¹¹⁷, בירושלים עיר הקודש, „עיר שחבורה לה יחדיו¹¹⁸, „עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים¹¹⁹, בארצנו הקדושה, שאלו באים כל בנ¹²⁰ באופן ד„קהל

(116) מגילה כו, א. וש"נ. וראה סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 575.

(117) ראה פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(118) תהלים קכב, ג.

(119) ירושלמי חגיגה פ"ג ה"ו.

(120) ביהד עם כל הבתי-כנסיות ובתי-מדרשות (כולל גם בתים פרטיים שנעשו בתי תורה תפלה וגמ"ח) ש„עתידיים שיקבעו בארץ ישראל* (מגילה כט, א).

(121) ירמ' לא, ז.

(122) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג.

פרש"י בשלח טו, ב.

(123) דברים א, ח.

(124) שם, ז.

(125) ישעי' לה, יו"ד. נא, יא.

הוא ע"ד ובדוגמת החיבור דמטות-מסעי - נסיעה („מסע") בענין שיש בו תוקף וקביעות („מטות").

(* ויש לומר, שנסיעת הבתים לארץ ישראל

מטות-מסעי ג

השייכות ד"חוק חזק ונתחזק" – חזקה משולשת לביהמ"ק השלישי

א. מהענינים המיוחדים דיום הש"ק זה – שבו מסיימים ספר במדבר, ספר רביעי שבתורה, שסיומו מהוה גם סיום כל התורה; ד' הספרים, שהרי ספר החמישי הוא „משנה תורה”², שחזור וכולל ד' הספרים שלפניו, ולאח"ז מכריזים (בקול רם ובשמחה) „חזק חזק ונתחזק”³, שמורה על החוזק (תוקף) דבנ"י בכל עניני התורה, ועד שהחזק גופא הוא ג"פ „חזק חזק ונתחזק”⁴, שיש בו העילוי והשלימות ד„בתלת ימיני הוי' חזקה”⁵.

א. שלעולם מסיימים ספר רביעי בשבתות שבג' השבועות דבין המצרים, ובכמה שנים (כבשנה זו) בשבת (הראשון) שבתשעת הימים – דלכאורה, הזמן דג' השבועות ובפרט ט' הימים (חורבן וגלות) קשור עם מעמד ומצב של „חלישות” בקדושה, היפך בתכלית ד„חזק חזק ונתחזק”?

לכאורה יש לומר שהיא הנותנת: כיון שזמן זה קשור עם מעמד ומצב של „חלישות”, מודגש יותר הצורך וההכרח בהחזוק ד„חזק חזק ונתחזק”. אבל, יותר נראה לומר שהחזוק עצמו קשור עם תוכנו של הזמן (ולא שהחזוק הוא היפך תוכנו של הזמן, והזמן מדגיש הצורך והפכו), וכמודגש בשמו של יום השבת (שהשם מורה על תוכן ומהות הדבר) שנקרא „שבת חזק”, היינו, (שהתוכן דשבת זה בג' השבועות, ובשנה זו גם בט' הימים) הוא החזוק („חזק חזק ונתחזק”) ד„מעשינו ועבודתינו” בקיום התומ"צ (תוכן ד' הספרים).

ב. ויובן בהקדם הביאור בהקשר והשייכות ד„חזק חזק ונתחזק” לתוכן הפרשה שבה מסיימים הספר – פרשת מטות-מסעי, שבוה נכלל (בפרטיות)

ש„פרשיות . . . מטות מסעי הם תמיד בשבתות שבין המצרים” (של"ה חלק תושב"כ ריש פרשתנו (שסו, א ואילך). וראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 378 ואילך. ועוד).

(7) כלומר: נוסף על פרשת מסעי שבסיום הספר ממש, גם פרשת מטות, שבכמה שנים

וצריך להבין הקשר והשייכות דסיום ספר רביעי שבתורה לתוכנו של הזמן?

משיחות ש"פ מטות-מסעי, ב' מנחם-אב ה'תנש"א. סעיפים א"ז, יג. נדפס בסה"ש תנש"א ח"ב ע' 709 ואילך.

(1) וכפשטות הכתוב דסיום הספר: „אלה המצוות והמשפטים אשר צוה ה' ביד משה אל בני ישראל בערבות מואב על ירדן ירחו”, שאו נשלמו כל עניני מצוות התורה, גם אלה שנאמרו בתחלת ובמשך הארבעים שנה.

(2) מגילה לא, ב. זח"ג רסא, א. ועוד.

(3) ראה שו"ע או"ח סו"ס קלט ובנ"כ. הגסמן בלקו"ש ח"ה ע' 474.

(4) ולהעיר, שמקור המנהג הוא מזה ש„כשסיים יהושע אמר לו הקב"ה חזק ואמץ, מכאן למסיים את התורה שאומרים לו חזק” (נסמן בלקו"ש שם), והחידוש הוא – שאף שבכתוב נאמר ענין החזוק ב"פ, „חזק ואמץ”, מ"מ, נוסף בזה גם פעם שלישית ע"י „מנהג ישראל”, שנוסף לכך ש„תורה היא”, יש בו מעלה יתירה לגבי תושב"כ ותושבע"פ (ראה לקו"ת דרושי סוכות פ, ג. ובכ"מ).

(5) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.

(6) ע"ד המבואר בנוגע לתוכן הפרשה,

ה"חזק" ד"מטות", ה"חזק" ד"מסעי", וה"חזק" שבחיבור ד"מטות-מסעי" יחד: ענין החזק (והתוקף), "חזק", ובפרט ג'פ חזק ("חזק חזק ונתחזק") - שייך (לכאורה) ל"מטות", כי, "מטה" מורה על חזק ותוקף בל ישונה, בדוגמת ה"מטה" כפשוטו שהוא חזק וקשה, ועד ש"מטה" הוא, "לשון ממשלה ושררה"⁸, כלשון הכתובי "מטות עוז אל שבטי מושלים".

משא"כ "מסעי", שענינו הליכה ונסיעה ("ויסע גו' הלוך ונסוע"¹⁰) ממקום למקום, שאינו עומד על מקומו, אלא הולך ונסוע למקום אחר (ועד להליכה ונסיעה אמיתית שהיא באופן שנעקר לגמרי ממקומו הקודם למקום שבאין-ערודין) - ה"ז להיפך (לכאורה) מענין החזק והתוקף ("חזק") באופן בל ישונה.

ומזה שההכרזה ד"חזק חזק ונתחזק" היא לעולם (גם כשמטות-מסעי מחוברין) בסיומה של פרשת מסעי דוקא, משמע, שהתוכן ד"חזק חזק ונתחזק" שייך בעיקר לפרשת מסעי (אלא בכמה שנים מצרפים גם פרשת מטות).

ג. ויש לומר הביאור בזה:

"חזקה" שהיא במספר שלש ("בתלת זימני הוי חזקה"), ובפרט חזקה משולשת ("חזק חזק ונתחזק") - מדגישה החזק והתוקף גם במקום שיש מנגד, כידוע¹² שמספר אחד מורה על מעמד ומצב שיש מלכתחילה רק טוב וקדושה¹³, מספר שנים מורה על (התחלקות ו)מחלוקת¹⁴ בגלל מציאותו של המנגד, ומספר שלש מורה על החזק והתוקף דקדושה גם במעמד ומצב של ניגוד.

ובחזק ותוקף שבמספר שלש (במעמד ומצב של ניגוד) ישנם ב' אופנים: (א) מצד העליון, היינו, חזק ותוקף המשכת אור הקדושה (המשכה מלמעלה למטה) בכל מקום, גם במקום שיש ניגוד, מצד גודל מעלת האור שהוא בלי גבול, (ב) מצד התחתון, שהעבודה דהעלאת התחתון (העלאה מלמטה למעלה) היא באופן של חזק ותוקף, לבטל המנגד, ויתירה מזה, להפכו לקדושה.

וב' אופנים אלו מרומזים בה"חזק" דפרשת מטות-מסעי:

ה"חזק" דפרשת מטות הוא החזק והתוקף שמצד העליון - "וידבר משה אל ראשי המטות גו' זה הדבר אשר צוה ה'" - החזק והתוקף דהמשכת ציווי ה' גם במקום שיש ניגוד;

וה"חזק" דפרשת מסעי הוא החזק והתוקף שמצד התחתון - "אלה מסעי

(כבשנה זו) מחברים אותה ביחד עם פרשת מסעי להיות פרשת אחת, כמודגש במנין הקרואים - ו' קרואים (ולא י"ד), ולא עוד אלא שהקרוא הרביעי מחבר ב' הפרשיות בברכה לפני סיום הקריאה בפ' מטות ובברכה לאחרי התחלת הקריאה בפ' מסעי (ראה לקו"ש שם ע' 380. וש"נ).

(8) לקו"ת פרשתנו פג, ב.

(9) יחזקאל יט, יא.

(10) לך לך יב, ט.

(11) ראה לקו"ש חכ"ג ס"ע 225 ואילך. וש"נ.

(12) ראה לקו"ש חכ"א ע' 111. וש"נ.

(13) ובלשון חז"ל - "יום אחד . . הקב"ה יחיד בעולמו" (בראשית א, ה ובפרש"י).

(14) ולכן לא נאמר "כי טוב" ביום שני דמע"ב

- לפי שנבראת בו מחלוקת (בר"פ"ד, ו).

ולכן, השלימות האמיתית ד, "חזק" היא בחיבור מטות-מסעי גם יחד¹⁶ - שישנם ב' המעלות: חזק ותוקף המשכת האור שלמעלה מהגבלה, והחזק והתוקף שבביטול (והפיכת) המנגד ע"י העלאת התחתון. ושניהם יחד - שביטול המנגד (ע"י העלאת התחתון) הוא באופן קבוע ונצחי.

ד. ויש להוסיף, שהחיבור דמטות-מסעי הוא ברביעי דוקא (שקורין לרביעי סיום פרשת מטות והתחלת פרשת מסעי), ועי"ז נעשית השלימות ד, "חזק" שבפרשת מטות-מסעי (כשהן מחוברין) בסיומו של ספר רביעי שבתורה:

אע"פ שמספר שלש מורה על החזק ("חזקה") והתוקף גם במצב של ניגוד (כנ"ל ס"ג), מ"מ, להיותו בהמשך לאחד ושנים, נרגשת בו גם השייכות אליהם. כלומר, אף שמחבר האחד (העליון, שענינו המשכה מלמעלה למטה) עם השנים (התחתון, שענינו העלאה מלמטה למעלה), מ"מ, נרגש בו חיבור של ב' קוין (עליון ותחתון, המשכה והעלאה).

ולכן, השלימות האמיתית דחזק ותוקף (מצד העליון ומצד התחתון גם יחד) היא ב, "רביעי" - דרגא מיוחדת בפני עצמה שאינה בהמשך לאחד ושנים, שבה מודגשת שלימות ההתיישבות, כמו כסא של ארבע רגלים שהוא באופן של התיישבות יותר מכסא של שלש רגלים, שמורה על החזק

בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים גו" - החזק והתוקף שבעבודת בני בכירור והעלאת התחתון, שלמרות השינויים וחילוקי הדרגות שבפרטי המסעות ב, "מדבר" (תחתון) לפי-ערך מעמדו ומצבו של התחתון (מצד המנגד), נמצאים תמיד בתנועה של הליכה ונסיעה ממצרים (המיצרים וגבולים דהתחתון) לארץ ישראל (המרחב דקדושה)¹⁵.

ועפ"ז יש לבאר השייכות ד, "חזק" ל, "מסעי" דוקא - כיון שהחזק והתוקף במקום שיש ניגוד מודגש יותר בכירור התחתון (מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים), שלא זו בלבד שהחזק והתוקף (הבלי-גבולי) דאור הקדושה נמשך ומאיר בכל מקום מבלי להתחשב במציאות המנגד, אלא עוד זאת, שישנה ההתעסקות עם המנגד לבטלו מכל וכל, ועד - להפכו לקדושה.

והשלימות האמיתית ד, "חזק" היא בהחיבור דמטות-מסעי גם יחד:

החזק ד, "מטות" - יש בו מעלת אור הקדושה שלמעלה מהגבלה, אבל, כיון שחזק זה הוא מצד העליון, ואינו שייך למציאותו של התחתון, המנגד (ואדרבה - לא מתחשבים בו).

החזק ד, "מסעי" - יש בו המעלה דביטול (ועד להפיכת) המנגד, אבל, להיותו מצד התחתון שאין בו התוקף הבלתי-מוגבל העליון, ה"ה במדידה והגבלה, ושייך בו שינוי והפסק.

15 ועד שגם המסעות שנקראו ע"ש הענינים הבלתי-רצויים שאירעו בהם נכללים ב, מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים, ואדרבה, בהם מודגש יותר הענין דיציאה ודאתהפכא חשוכא לנהורא.

16 ויש לומר, שמהו נמשך כה גם להשנים שמטות ומסעי הם בפ"ע, שגם בהם תה"י העבודה באופן של חזק ותוקף דמטות-מסעי גם יחד.

והתוקף (ביטול המנגד) באופן קבוע ונצחי (בלי גבול).

ויש לומר, שענין זה מודגש עוד יותר בהשיכות דרביעי לחמישי - שבשבת פרשת מטות-מסעי (סיום ספר רביעי שבתורה) מתחילין לקרוא (במנחה) ספר חמישי שבתורה, והוספה יתירה בשנה זו, שסיום ספר רביעי שבתורה הוא בחודש מנחם-אב (דלא כבכמה שנים שקורין מטו"מ בשבת מברכים מנ"א בסיומו של חודש תמוז), חודש החמישי - כידוע ש"חמישי" היא דרגא הכי נעלית שלמעלה ממדידה והגבלה ולמעלה מסדר השתלשלות, "החמישית לפרעה"¹⁸, ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"¹⁹, ובכח זה דוקא נעשה חיבור ב' הקוין דהמשכה והעלאה (תוכן החיבור דמטות-מסעי, וה"חוקה" הקשורה עם מספר שלש ע"י החיבור דאחד ושנים) בתכלית השלימות²⁰.

ה. עפ"ז יש לבאר הקשר והשייכות ד"חזק חזק ונתחזק" על ספר רביעי שמסיימים בשבת פרשת מטות-מסעי - לתוכן הזמן דג' השבועות (ובשנה זו - בט' הימים):

ובהקדמה - שהכוונה והתכלית דהחורבן והגלות (התוכן דבין המצרים), היא, על מנת לבוא להמעלה והשלימות דבנין ביהמ"ק העתיד וגאולה העתידה²¹, מעלה ושלימות שמודגשת בענין ה"חוקה" - ביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית.

וההסברה בזה:

מעלתו של ביהמ"ק העתיד, "מקדש אדניי כוננו ידיך"²² ("בשתי ידים . . . כשה' ימלוך לעולם ועד, לעתיד לבוא, שכל המלוכה שלו"²³), נאמרה כבר בשירת היס, בנוגע לבנין ביהמ"ק שהיו צריכים לבנות בהכניסה לארץ תיכף

אלה הדברים, אלו ל"ט מלאכות** (שבת ע, א). ונעוץ תחלתן בסופן (סיום ספר חמישי, וכל חמשה חומשי תורה) - "לעיני כל ישראל", שנסאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם . . . יישר כח ששברת" (פרש"י עה"פ) - שע"ז נוסף על מעלת לוחות ראשונות, עבודת הצדיקים באופן של המשכה מלמעלה למטה, גם מעלת לוחות שניות, עבודת הבעלי תשובה באופן של העלאה מלמטה למעלה.

(21) וכמרומו בלשון חז"ל "עלה ארי' כו' והחריב את אריאל כו' על מנת שיבוא ארי' כו' ויבנה אריאל" (יל"ש ירמ' בתחלתו (רמו רנט)).

(22) בשלח טו, יז.
(23) פרש"י עה"פ.

(17) משא"כ רביעי מצ"ע ששייך לשלישי - כמובן ממארו"ל (שבת קד, א) "גימ"ל דל"ת, גמול דלים", היינו, שגימ"ל הוא דרגת המשפיע (המשכה מלמעלה למטה), ודל"ת הוא דרגת המקבל (העלאה מלמטה למעלה).

(18) ל' הכתוב - ויגש מז, כד.

(19) חז"א רי, א.

(20) ויש לומר, שענין זה מרומז בהתחלת הספר - "אלה הדברים" - שקאי על "הדברים אשר דבר משה", דברי התורה*, שענינה המשכה מלמעלה למטה, ורומז גם על בירור העולם באופן של העלאה מלמטה למעלה, כמובן מדרו"ל (עה"פ "אלה הדברים" שבפרשת ויקהל), "דברים הדברים

(** וכולל גם מלאכת הארבעים (ארבעים

מלאכות חסר אחת*) השייכת לשבת, מלאכת שמים, היינו, שגם בירור העולם (מלמטלמ"ע) קשור עם העבודה בעניני קדושה (מלמעלמ"ט).

*) ובתורה גופא - "משנה תורה", ש"משה מפי עצמו אמר", ו"ברוח הקודש" (מגילה לא, ב ובתוס'), חיבור דמלמטלמ"ע עם מלמעלמ"ט.

בית ראשון (מספר אחד) שנבנה ע"י שלמה, שנאמר בוי"ט²⁸, וישב שלמה על כסא ה"י, ה"י עיקר ענינו מצד העליון, באופן של המשכה מלמעלה למטה (עבודת הצדיקים), וכיון שלא ה"י קשור כ"כ עם (ומצד) מציאות התחתון, ה"י בו חורבן והפסק.

בית שני (מספר שנים) שנבנה ע"י עולי בבל בימי עזרא - ה"י עיקר ענינו מצד התחתון, באופן של העלאה מלמטה למעלה (עבודת התשובה), ולכן היתה לו שייכות גדולה יותר לעולם (תחתון), שה"י גדול מבית ראשון (כמ"ש²⁹, "גדול יה"י כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון") בבנין ובשנים³⁰, אבל לאידך, להיותו מצד התחתון שהוא במדידה והגבלה, ה"י גם בו חורבן והפסק, ואדרבה, במשך זמן ארוך יותר מהחורבן והפסק דבית ראשון, ונוסף לזה, גם בזמן קיומו לא היתה בו המעלה והשלימות דבית ראשון (מצד העליון), שחסרו בו ה' דברים³¹.

והחידוש דבית שלישי בגאולה השלישית (מספר שלש) הוא בהחיבור והאחדות דהעליון והתחתון גם יחד, שלכן יה"י באופן של חוזק ותוקף בתכלית השלימות, גאולה נצחית ("שיר חדש", לשון זכר, גאולה שאין אחרי' גלות³²), וביהמ"ק נצחית.

ויש לומר, שמעלת החוזק והתוקף דביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית (מצד החיבור והאחדות דהעליון

ומיד, כמארוז²⁴, "אילו זכו ישראל כיון שעלו פרוסת רגליהם מן הים היו נכנסים לארץ", ואז היתה הכניסה לארץ (ע"י משה) באופן של גאולה נצחית שאין אחרי' גלות²⁵, ובנין ביהמ"ק נצחית (שאינ אחרי' חורבן).

ויש לומר, שכיון שכל עניני התורה הם אמיתיים ונצחיים, כולל גם הענינים שהובאו בתור קס"ד²⁶, ככנדוד²⁷, "אילו זכו כו"י", ישנו גם עתה (לאחרי החורבן והגלות) הענין דגאולה נצחית וביהמ"ק נצחית באופן של חוזק ותוקף, אלא, שהחוזק והתוקף שלהם הוא מצד העליון בלבד, ולכן בעולמו של התחתון (יכול להיות) וישנו מצב של חורבן וגלות.

ולאידך, לא מספיק החוזק והתוקף בגאולה ובנין ביהמ"ק מצד התחתון בלבד, דכיון שהתחתון הוא מדוד ומוגבל, הרי, החוזק והתוקף שבו הוא במדידה והגבלה, ולא באופן נצחית.

ולכן, יש צורך בחיבור ב' המעלות - חוזק ותוקף דהגאולה ובנין ביהמ"ק מצד העליון ומצד התחתון גם יחד, שאז נעשית גאולה נצחית וביהמ"ק נצחית.

ו. וזהו החילוק שבין ב' ביהמ"ק - בית ראשון ובית שני (גאולה ראשונה ושני') לביהמ"ק השלישי (גאולה שלישית)²⁷:

(24) ספרי דברים א, ב.

(25) ראה מגלה עמוקות אופן קפה. הנסמן

בלקו"ש ח"ט ע' 346.

(26) ויתירה מזה - אפילו ענינים שהתורה עצמה אומרת ש, בדותא היא" (ראה לקוטי לוי"צ אג"ק ע' רסו).

(27) בהבא לקמן - ראה לקו"ת פרשתנו (מטות) פג, ג. אוה"ת שם ריש ע' אישכה. וראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 26 ואילך.

(28) דה"א כט, כג.

(29) חגי ב, ט.

(30) ב"ב ג, סע"א ואילך.

(31) יומא כא, ב.

(32) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

ויש לומר, שפרטי המספרים השייכים לביהמ"ק העתידי וגאולה העתידה מרומזים גם בהזמן שבו קורין פרשת מטות מסעי ומכריזים „חזק חזק ונתחזק" על ספר רביעי: בג' השבועות - מרומזת המעלה דביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית, בחודש הרביעי (בשנים שקורין פרשת מטו"מ בסיומו של חודש תמוז³⁴) - גאולה הרביעית, ובחודש החמישי (כבשנה זו, שקורין פרשת מטו"מ בחודש החמישי³⁵) - גאולה החמישית.

וזהו גם החיזוק על כל עניני התומ"צ (כנ"ל ס"א), ובמיוחד בנוגע ל„מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות³⁶ (לאחרי החורבן והגלות דבין המצרים) - כיון שעיי"ז באים להתחזק והתוקף דגאולה האמיתית והשלימה, גאולה נצחית, וביהמ"ק נצחי.

*

ה. ...מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל:

בעמדנו בשבת חזק דספר רביעי, שבו מתחילים גם ספר חמישי, ובפרט כשחל בחודש החמישי, שבו מודגש החזק והתוקף דביהמ"ק העתידי בגאולה העתידה, שהיא (לא רק גאולה שלישית, אלא גם גאולה רביעית, ועד)

והתחתון) מודגשת יותר בכך שהגאולה העתידה נקראת לפעמים בשם גאולה רביעית (ולפעמים גם בשם גאולה חמישית)³³ - דרגא מיוחדת בפני עצמה, שכיוון שאינה בהמשך לאחד ושנים (עליון ותחתון), מודגש שהיא למעלה מהגדרים דעליון ותחתון, ולכן נעשה על ידה החיבור דעליון ותחתון (כנ"ל ס"ד).

ז. וענין זה מודגש ב„שבת חזק" דספר רביעי שבימי בין המצרים:

בהכרזה „חזק חזק ונתחזק" (חזקה משולשת) שבשבת פרשת מטות מסעי, מרומזת החזקה דביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית, שבאה לאחרי (וע"י החיבור ד)בית ראשון ובית שני (לאחרי ההפסק דחורבנם בימי בין המצרים), ע"י חיבור ב' המעלות דשניהם (בית ראשון ובית שני), עליון ותחתון, המשכה והעלאה - כמרומז בתוכן החיבור דמטות מסעי.

והחיבור זה הוא ברביעי, ועוד וג"ז עיקר, שעיי"ז מסיימים ספר רביעי (ותיכף לאח"ז, בזמן המנחה, מתחילים ספר חמישי) - שמורה על דרגא בפ"ע שלמעלה לגמרי מהגדרים דעליון ותחתון, שעל ידה נעשה החיבור דעליון ותחתון בביהמ"ק העתידי וגאולה העתידה.

(34) וכיון שבו מברכים חודש החמישי - מרומזת בו גם גאולה החמישית.

(35) מעלה יתירה כששבת פרשת מטו"מ חל ביום השני חודש החמישי (ולא בר"ח עצמו) - שאז חל תשעה באב בשבת, ונדחה לעשירי באב, ובוה גם מרומזת השלימות דעשר שתי' בהגאולה האמיתית והשלימה (שירה עשירית, מנין עשירי, וכיו"ב).

(36) תניא רפ"ז.

(33) להעיר, שככמה מדרשי חז"ל נמנית גלות מצרים בין ד' הגלויות, ובכמה מדרשי חז"ל נימנו ד' גלויות חוץ מגלות מצרים (ראה לקו"ש חט"ו ע' 91. וש"נ), ובוה תלוי מנינה של הגאולה העתידה - גאולה רביעית או גאולה חמישית. ולהעיר מהרמז דארבע לשונות של גאולה - גאולה רביעית (ד' כוסות) ולשון חמישי של גאולה - גאולה חמישית (כוסו של אליהו).

בלי גבול (מאד) האמיתי.

ויש להוסיף ולהדגיש הקשר והשייכות דאהבת ישראל להגאולה העתידה - לא (רק) מפני שביטול הגלות הוא ע"י ביטול סיבת הגלות (שבא ע"י ההיפך דאהבת ישראל⁴⁰), שהרי בעמדנו לאחרי סיום מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, לאחרי סיום כל מ"ב המסעות ב, מדבר העמים⁴¹, נמצאים כבר, "על ירדן ירחו"⁴² (דרגתו של משיח ד, מורח ודאין⁴³), על סף הגאולה, בודאי שכבר נתתקנה סיבת הגלות, ולכן, ההדגשה דאהבת ישראל היא - בתור טעימה ועד להתחלה דהגאולה האמיתית והשלימה הקשורה עם נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות, שמודגשת באחדותם של ישראל, מצד בחי' היחידה (דרגה החמישית) שבכל ישראל בשווה, שהיא ניצוץ מנשמתו של משיח⁴⁴, יחידה הכללית⁴⁵.

ועפ"ז יש להוסיף גם בהפירוש "ומקרבן לתורה" - שהכוונה היא להקירוב ללימוד התורה דגאולה העתידה, "תורה חדשה מאתי תצא"⁴⁶.

גאולה חמישית, להיות למעלה לגמרי מתלויקי הדרגות דבית ראשון ושני, גאולה ראשונה ושני (כנ"ל ס"ו) - צריכה להיות הדגשה מיוחדת בנוגע לנקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות. וענין זה בא במעשה בפועל ע"י ההליכה בדרכיו של אהרן (שיום הסתלקותו בחודש החמישי באחד לחודש) - כציווי והוראת המשנה במסכת אבות³⁷: "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", ע"ז שמגלים את נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות.

ובפרטיות יותר - ע"פ דיוק לשון המשנה, "הוי מתלמידיו של אהרן כו": (א) "הוי" - לשון ציווי, שאין זה רק סיפור ע"ד הנהגה דמדת הסידות, כבכמה ענינים במסכת אבות, אלא ציווי והוראה (ויש לומר, שהלשון "הוי" כולל גם נתינת רשות והיכולת) להיות מתלמידיו של אהרן, (ב) "מתלמידיו (של אהרן)" דייקא, בלשון רבים (ולא "תלמידו") - שהשתדלותו בקיום הנהגתו של אהרן היא ביחד עם הרבים, שע"ז ניתוסף בזה יותר מצד הענין ד, "קנאת סופרים תרבה חכמה"³⁸, "תרבה" דייקא, שריבוי אמיתי הוא בלי גבול, היינו, לא רק באופן ד, "בכל מאדך", מאד שלך³⁹, אף שלגבי חבירו ה"ז במדידה והגבלה, אלא שזהו באופן של בלי גבול גם לגבי חבריו (שאר תלמידיו של אהרן), ועד שקשור עם

37 אבות פ"א מ"ב.

38 בבא בתרא כא, סע"א. שם כב, רע"א.

וראה אוה"ת ויצא ריח, ב ואילך, וש"נ.

39 ראה תו"א מקץ לט, ד. ובכ"מ.

40 ראה יומא ט, ב.

41 ראה לקו"ת פרשתנו פח, ג ואילך.

42 לג, מח.

43 סנהדרין צג, ב. וראה לקו"ת פרשתנו

פט, ב.

44 כידוע שהפסוק "דרך כוכב מיעקב" שקאי על מלך המשיח, קאי גם על כאו"א מישראל שנמשל לכוכב, כיון שבכאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח (ראה לקו"ת ש"ב ע' 599 (לעיל ע' 158). וש"נ).

45 רמ"ו לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד.

46 ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

מסעי – בין המצרים

העוסק בתורת הבית כאילו בנאו

צדיקים קשה לפני הקב"ה יותר כו' מחורבן בית המקדש⁸.

וכשם שבהסתלקות הצדיקים מצינו שסדר ההנהגה הוא בשני קצוות: מצד אחד צריכה אז להיות ההנהגה של „בוכה ומתאבל“ על הסתלקותם, ומאידך גיסא, זהו הזמן¹⁰ ללמוד מ„מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו“, כדי להמשיך וללכת בדרכיו אשר הורנו¹¹, שאז הרי תל מאמר חז"ל¹² שאם „זרעו בחיים“ הרי „אף הוא בחיים“ – וכלשון המשנה¹³ בנדרו¹⁴, „הוי מתלמידיו של אהרן“.

עד"ז בנוגע לזמן חורבן ביהמ"ק; מצד אחד, ישנו אז החיוב על פי תורה

א. מסעי היא פרשת השבוע בה ניכר באופן גלוי ובולט שייכותה של הפרשה לזמן בשנה בו קוראים אותה בתורה. היא נקראת תמיד בסמיכות לר"ח מנ"א (בר"ח גופא; למחרת; או בשבת מברכים החודש מנ"א) ובפרשה זו² מסופר ומחודש שמיית אהרן היתה „בחודש החמישי באחד לחודש“: לפני כן בפ' חוקת³, מסופר אודות מיתת אהרן ובאריכות, אבל זמן מיתתו (ומספר שני חייו) – הוא בפרשתנו דוקא⁴.

השייכות אינה רק בהסמיכות לזמן מיתת אהרן כנ"ל, אלא גם בתוכן ענינם: בחודש מנחם אב⁵ הי' חורבן ביהמ"ק⁶, שריפת בית אלקינו – וחז"ל⁷ אומרים ש„שקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלקינו“ ו„סילוקן של

(8) איכ"ר פ"א, ט (לו). וראה כלי יקר פרשתנו שם, מט. מגלה עמוקות עה"ת פרשתנו בתחלתה (מו, ג). של"ה במס' תענית שלו דרוש לפרשת מטו"מ (רו, ב), ושם (רח, א), „דרוש להספד מיתת הצדיקים ולחורבן ביהמ"ק“.

(9) ראה מו"ק כה, א. רמב"ם הל' אבל פי"ב ה"ב.

(10) כנודע שכל עמל האדם שעמלה נפשו בחייו למעלה בבחי' העלם והסתר מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה בעת פטירתו (אגה"ק סי' כה, וראה סידור שער הל"ג בעומר (דש, ב"ג), ומובן שעד"ז הוא בכל שנה ביום פטירתו כידוע פי' הארז"ל עה"פ הימים האלה נזכרים ונעשים (רמ"ז בספר תיקון שובב"ם. ועוד).

(11) ראה אגה"ק סי' נך וביאורו.

(12) תענית ה, ב. וראה אגה"ק שם בביאור מחז"ל דאשתכח יתיר מבחיוהי.

(13) אבות פ"א מ"ב.

משיחת מוצש"ק פ' מטו"מ תשל"ט. נדפס בלקו"ש ח"י"ע ע' 411 ואילך. תרגום מאידית.

(1) ראה גם של"ה חלק תושב"כ (שטו, ב ואילך) „אלו שלשה הפרשיות (מטות מסעי ודברים) תמיד חלים בין המצרים כי הוא דבר בעתו“, ומבאר השייכות בתוכנו. וראה גם לקו"ש ח"י"ע ע' 378. וש"נ.

(2) לג, כה.

(3) כ, כה.

(4) וראה לקו"ש ח"י"ע ע' 198 ואילך.

(5) שכולו כלול בראש חודש.

(6) שייכות מיוחדת לר"ח מנ"א עם החורבן – עפדרול (הובאה בפרש"י) עה"פ קרא עלי מועד (ר"ח) לשבור בחורי (איכא א, טו).

(7) ר"ה יח, ב.

הוא בשייכות למיתת צדיקים: עי"ז שהולכים בדרכיו וכו', הנה כנ"ל, אף הוא בחיים, שהחיים האמיתיים של הצדיק, ש"חיי הצדיק אינם חיים בשרים כ"א חיים רוחניים²⁰ שהם אמונה ויראה ואהבה²¹, נמשכים והם, חיים וקיימים ב"זרעו" - תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

ובזה מתוספת הדגשה מיוחדת בקשר שבין חורבן בית המקדש (בחוודש אב) ומיתת אהרן (בר"ח מנ"א): סיבת חורבן ביהמ"ק (השני) היתה החטא של שנאת חינם²², א"כ התיקון על זה הוא הענין: "הוי מתלמידיו (שקרוים בניו²² - זרעו) של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" - אהבת חינם.

ב. לכאורה אפשר לשאול: בנוגע להסתלקות צדיקים הלשון היא "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" (ולא "כאילו" הוא בחיים) - שעי"ז ש"זרעו" הולך, "בדרכיו" וכו' נעשה ש"הוא בחיים" - כיון שחיי הצדיק, אינם חיים בשרים כ"א חיים רוחניים, לכן, הוא בחיים" (חיי האמיתיים - חיים רוחניים) נמשכים ממש גם לאחר מכן;

משא"כ בנוגע לעסק בצורת הבית, הרי נוגע בית המקדש הגשמי, (להקריב שם קרבנות גשמיים - דלא כשחרב ביהמ"ק שתפילות²³ במקום קרבנות תיקנום) - ודיבור ולימוד הנ"ל ש"אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבנין

של "מתאבל על ירושלים"¹⁴, ומצד שני, דוקא בין המצרים הוא זמן הדורש התחזקות מיוחדת שלא ליפול ביאוש מהגלות ח"ו, מתוך הידיעה, כסיום וחותם הפטרת פ' מסעי שמעתה¹⁵ קראת לי אבי אלוף נעורי אתה, ומה טוב - לעודד את עצמו ואת בניו בכלל בהחושך כפול ומכופל דעקבתא דמשיחא¹⁶ ובוה מתוסף עוד בבין המצרים - ע"י החיזוק ב"אחכה לו בכל יום שיבוא" והלימוד והעסק ב"צורת הבית ותכונתו ומוצאו ומובאיו וכל צורתו ואת כל חוקותיו"¹⁷, שאזי הרי, כמחז"ל¹⁸, "אל הקב"ה (ליחזקאל) גדול קרייתה בתורה ככניינה לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה ובשכר קרייתה שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית"¹⁹.

וכשם שהוא בנוגע לביהמ"ק - עד"ז

14) תענית ל, ב (לגבי ת"ב). וראה עד"ז פרטי הדינים ומנהגים בימי בין המצרים - טוש"ע או"ח סתקנ"א סוס"ב, סוס"ד, ס"ט, ס"טז ואילך. ובנ"כ שם.

15) ירמ"ג, ד.

16) סיום מס' סוטה.

17) יחזקאל מג, יא.

18) תנחומא צו יד.

19) ובפסיקתא דר"כ (פ' ו) פסיקתא רבתי (פט"ז) ויק"ר (פ"ז, ג) יל"ש (יחזקאל שם): אמר הקב"ה הואיל ואתם מתעסקים בו כאילו אתם בונים אותו*. וביל"ש שם לפנ"ז (ממדרש ילמדנו) עה"פ (שם, י) אתה בן אדם (קרוב ללשון התנחומא): א"ל לאו אע"פ שאינם עושים אותו עכשיו יהו קורים בצורת הבית ואני מעלה עליהם כאילו בבנינו הם עוסקים.

וראה לקמן בפנים סעיף ג' ובהערות.

20) בשני יוד"ן, אבל לפני זה, בשרים" -

בחד יוד. ולכאורה צ"ל בשווה בשתי התיבות.

21) יומא ט, ב.

22) ספרי ופרש"י ואתחנן ו, ז.

23) ברכות כו, ב. טוש"ע (ודאדה"ו) או"ח סי'

צח (ס"ד).

* ביל"ש ש"ב. וראה לקמן הערה 72.

אשם" וכיו"ב, שה"כאילו הקריב" בקרבנות אינו רק בתור שכר בלבד, או שע"ז מכפר הקב"ה על העונות (זה פועל אותו הענין)²⁶ בדיוק כמו הקרבן, אלא זהו (לכמה דעות, עכ"פ) גדר של הקרבת²⁷ הקרבן²⁸, ועד שאומרים

ובבחי (ס"פ ויקהל. צו ז, לו), "כל העוסק בפרשת עולה כאילו הקריב עולה, בפרשת כו". ובפסיקתא (בהמשך לקרבן תמיד) וביק"ר (הנ"ל הערה 19), "הואיל ואתם מתעסקין בהם כאילו** אתם מקריבים אותם" (וי"ג, "קרבנות"). ובתנחומא שם, "ואם תעסקו בהן אני מעלה עליכם כאלו בקרבנות אתם עוסקים". וביק"ר ותנחומא הנ"ל הוא עה"כ (ובהמשך) לזאת תורת העולה. (26) להעיר מהלשון בתענית (כו, ב) מגילה (לא, ב) בזמן שקוראים לפני כו' אני מוחל להם על כל עונותיהם.

(27) ראה מת"כ לויק"ר שם ד"ה כאילו אתם מקריבים: דריש היא העולה הכי זאת תורת העולה כשאתם עוסקים בתורת העולה היא הקרבת העולה בעצמו (וראה יפ"ת שם). וראה בחיי ויקהל שם, "כאילו הקריב קרבן עצמו כו' כאילו עשה המעשה והקריב קרבן על המזבח" (ולמעיר דפסיקתא דר"כ ופס"ר שם הרי"ז בא לתרץ, ולמה הוא אומרה ושונה (פ' התמיד) כו' לפי שהיו ישראל אומרים לשעבר היינו מקריבים קרבנות ומתעסקים בהם ועכשיו שאין אנו מקריבים מהו להתעסק בהם א"ל הקב"ה כו").

וראה חדא"ג מנחות שם. לבוש או"ח ס"א ס"ו. פרישה שם סקט"ז (מפרש"י). ושם בסו"ס נ בהחילוק דמשנת איהו מקומם ופרשת התמיד: פרשת התמיד שבקריאתו הוה כאילו הביא הקרבן ממש. וראה תו"ח שמות תקפג, א בסופו. וראה הערה הבאה ובהערה 30.

(28) ואולי זהו החילוק בין "קוראין לפני" שבתענית ומגילה שם*, שאו "מעלה אני עליהן

(** בויק"ר שם: מעלה אני עליכם כאילו. *) ועד"ז הענין דתפלות במקום קרבן, אבל ראה טושיע דאדה"ז (הנ"ל הערה 23): ולכן צריך ליהזר וכו'. יוש לומר, דכל תנאים אלו שבהם צריכה

הבית", זהו לכאורה רק כדיבור התפלות?

אבל אינו כן. כי כשתורת אמת משווה שני דברים זה לזה (כבנדו"ד, שע"י הלימוד בצורת הבית כו', אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבנין הבית") זהו מפני שבאמת הם דבר אחד;

אלא, שמכיון שהתוצאות הגשמיות מזה דעוסקין באות בפועל ממש למטה לאחר זמן, זה נאמר בלשון "כאילו" – אבל גם לפני שזה בא ונמשך בפועל ממש (כבנדו"ד – לפני שמותר ואפשר לבנות את ה"מ"ק למטה בגשמיות) – אי"ז באופן שהלימוד בצורת הבית כו' הוא רק זכר (וכיו"ב) לבנין ביהמ"ק, או (וגם) שהקב"ה נותן ע"ז אותה השכר כמו על בנין ביהמ"ק – אלא שע"י העסק בלימוד הרי עוסקים בבנין הבית.

ג. הביאור בזה מובן ממה שאמרו רז"ל²⁴ בנוגע לקרבנות, ש"כל העוסק בתורת חטאת²⁵ כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב

(24) מנחות בסופה. וראה מדרשים הנ"ל הערות 18, 19 (ובהערה הבאה).

(25) בשו"ע אדה"ז או"ח מהד"ת סו"א, מהד"ק שם ס"א, הל' ת"ת פ"ב ס"א, "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה כו"*. ועד"ז הוא בבעה"ט ר"פ צו עה"פ זאת תורת העולה.

(* במהד"ת שם "כמו שאמרו חכמים ע"פ (צו ז, לו) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת וגו'" (וכ"ה בבחי צו שם). ובמנחות שם לפנינו היא עה"פ (צו, יח. ז, א) "זאת תורת החטאת" "זאת תורת האשם". (ועד"ז בהל' ת"ת שם פ"א ס"ד). ועל הפסוק "זאת התורה לעולה וגו'" דריש ר"ל שם לפני"ז "כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם". ראה חדא"ג מהרש"א שם. וראה לקמן בפנים ההערה מבעה"ט ומדרשים כו'.

להלכה בנוגע ל„פרשת הקרבנות” –

„לא יאמר אלא ביום לפי שאין מקריבין קרבן בלילה”²⁹, ועד”ו בנוגע לכמה דינים והלכות בתורת הקרבנות שצ”ל בדוגמת הקרבנות³⁰.

עד”ו (ויתירה מזו) הוא בנוגע להעסק בצורת הבית כו’ (שבמדרש

כאילו הקריבום לפני”³¹, שמדיגש הפעולה לגבי הקב”ה והתוצאה מזה „ואני מוחל להם כו”³², ל„עוסק” „מתעסקים בהם” שבמנחות, פסיקתא וויק”ר שם, שבוה אומרים „כאילו הקריב” „כאילו אתם מקריבים אותם”³³, פעולת ומצות ההקרבה. וראה שו”ע אדה”ו הל’ ת”ת שם שמצד כל העוסק כו’ נכון הדבר . . . ללמוד הלכות כל הקרבנות בשלימות כו’ כמבואר היטב בחיבור הרמב”ם כו’. וראה פיה”מ להרמב”ם סוף מנחות: ראוי לאדם להתעסק בדברי הקרבנות ולשאת ולתת בהן (בתרגום קאפח: ולהתבונן בהם). באר שבע בהקדמה בסופה. וראה בחיי צו שם.

בב”י סי’ א’ הביא ב’ המאמרי רז”ל (דתענית מגילה ודמס’ מנחות) ביתד. ואולי – כי שם מדובר רק באמירת פרשת הקרבנות. ובטור או”ח ר”ס מח „כדאי” במדרש כו’ כ”ו שעוסקין בהן מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני”³⁴. ובב”י שם ציין לתענית ומגילה שם. וראה לקו”ש ח”ה ע’ 438 ובהערה שם.

וראה לקו”ש ח”ב ע’ 38-9.

29 (29) שו”ע אדה”ו מהד”ק שם סי”ג. ועד”ו במהד”ת שם (משו”ע שם סי’ וט”ו שם סק”ו). ולהעיר דמשנה מלשון הטור שם „טוב יותר לאומרם ביום”. ושם ר”ס מח: כאילו הקריבו קרבן תמיד במועדו. וראה הלשון בסדר קרבן פסח (סידור הארז”ל. של”ה קמב, א. סידור אדה”ו) לפניו ולאחריו (וראה בארוכה לקו”ש חלק לב הנ”ל). אבל ראה אה”ת במדבר (שבועות) ע’ קטט ואילך.

30 ראה שו”ע אדה”ו מהד”ק שם (סי”א ואילך, וש”ו): ולפי שכל קרבן . . . טעון נסכים לפיכך כו’ (סי”א); יאמר תחלה פ’ חטאת ואח”כ פ’ עולה מפני שחטאת כו’ (סי”ב); צריך לומר פ’ הקרבנות מעומד . . . דוגמת הקרבנות שהיתה מעומד* (סי”ד); אבל לא יאמר כך אחר פ’ חטאת כו’ והרי זה כמקריב חולין בעזרה כו’ (סט”ו). ועוד**.

וראה שם ר”ס מח. ובארוכה של”ה רא, ב ואילך. ושם (רב, סע”א): וגם מאחר שכל העוסק בפ’ הקרבנות לשם הקרבת הקרבן הוא במקום הקרבת הקרבן צריך שיהי’ דומי’ להקרבה בכל חוקותי” וככל משפטי”.

ובתנחומא שם בהמשך הענין (ועד”ו בפסיקתא וויק”ר בקיצור לשון) למה הם מתחילים התינוקות של בית רבן ללמוד בספר ויקרא כו’ ומפני שהם טהורים כו’ שיהו מתחילין תחלה בסדר הקרבנות יבואו טהורים ויתעסקו במעשה טהורים לפיכך אני מעלה עליהם כאילו הם עומדים ומקריבים לפני הקרבנות. וראה עין יוסף שם: מפני שהעסק כו’ הוא כאילו הקריבים שפיר שייך להתינוקות כו’ שאסור להקריב בטומאה. ועד”ו בפ”י מהרז”ו בויק”ר.

התפלה להיות דומה להקרבת קרבנות הם רק משום שהפעולה והתוצאה דתפלה דומה לקרבנות, או דמעשה התפלה היא במקום מעשה הקרבנות, משא”כ בתורה הוא משום שלימוד תורת הקרבנות הוא בגדר הקרבת קרבן ממש.

ולהעיר מלקו”ת ר”פ פינחס: וכן בקרבנות מחשבה זו תפלה עבודה שבלב שכנגד הקרבנות ודבור הוא ת”ת דקרבנות כל העוסק בתורה עולה כו’ ועבודת הקרבנות עצמן כו’ מעשה.

אבל הלשונות ופרטי התנאים שבשו”ע שם „שהתפלה היא במקום קרבן” ולכן צריך שתהי’ דוגמת הקרבן בכוונה ומעומד וקביעת מקום ובלי חציצה וכו’ - הם לכאורה כמו הפרטים לגבי עסק בתורת הקרבנות (המבוארים פנינים ובהערה 30). ויתר על כן, ומזה משמע, שגם החפצא דתפלה היא בגדר הקרבת קרבן ממש. ואכ”מ. - וראה לקו”ש ח”ב ע’ 38-9.

** בתנחומא שם: לא תשכחו עצמכם לסדר הקרבנות אלא הזהרו לקרות בהן לשנות בהן ואם תעסקו בהן אני מעלה עליכם כאלו בקרבנות אתם עוסקים. וראה (ע”ד החסידות) תו”ח שם, ע”ב ואילך.

(* במהד”ת שם: אבל אצ”ל מעומד. אבל שם מפורש הטעם: מאחר שהוא איננו כהן העובד כו’.

** (**) וראה אלי” רבה סק”י וי”ג.

לדורות³⁵; מוטל חיוב על ישראל³⁶ לבנות בית המקדש, ולכן, כאשר אין ישראל יכולין לבנות ביהמ"ק בפועל ובמעשה, מפני סיבות שאינן תלויות בהם³⁷, אך חל עליהם החיוב והמצוה³⁸ להתעסק „בקרייתה“, שעיי"ז „כאילו אתם בונים אותו“.

כלומר: לא זו בלבד שמאחר שאין אנו יכולים לבנות את הביהמ"ק בפועל, לכן אנו לומדים עכ"פ אודות צורתו כו' בתור זכר ושייכות רוחנית לבנין המקדש, אלא שבעסק זה בלימוד יש מגדר מצות³⁹ בנין ביהמ"ק⁴⁰.

שם³¹ הושווה³² להעסק בהלכות קרבנות) כמובן מלשון המדרש³¹, שעל טענתו של יחזקאל „עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית כו' וכי יכולין הן לעשות הניח להם עד שיעלו מן הגולה כו'“, ענה הקב"ה „ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל“, ולכן שיעסקו בלימוד „צורת הבית כו'“ – היינו, שעיי"ז לימוד זה „בנין ביתי“ אינו „בטל“³³.

וי"ל הביאור בזה: המצוה ד„ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם“³⁴ היא מ"ע

(35) להעיר מאוה"ח תרומה שם: היא מ"ע כוללת כל הזמנים . . אפילו בגליות כו'. וראה ספרי דבי רב לספרי (ראה יב, י – פי' יד).

(36) ואף ש„בנין בית הבחירה“ הוא מה„מצות שהם חובה על הצבור לא כל איש ואיש“ (סהמ"צ להרמב"ם בסוף חלק המ"ע) הרי כתב הרמב"ם (הלי' ביהב"ח פי"א הי"ב): „הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם אנשים וגושים“.

(37) בפועל, אף שהסיבה העיקרית תלויה בהם דמפני חטאינו כו'.

(38) להעיר מבחיי ויקהל שם: מצוה גדולה היא. ובשו"ע אדה"ז אר"ח סתרכ"א ס"ז: ומצוה ללמוד ביה"כ משניות יומא כדי שתעלה האמירה במקום הקרבה.

(39) להעיר מהל' ת"ת לאדה"ז פי"א ס"ד (מכתבי האריז"ל) „שכל נפש מישראל כו' תקיים כל התרי"ג מצות . . ודיבור ומחשבה הוא לימוד הלכותיהן על דרך שאמרו חכמים כו' שכל העוסק בתורת חטאת כאילו כו'“. וראה לקו"ת ר"פ פינחס. ובבאר שבע שם: שכבר קדמונים אחזו שער שהלמוד והעסק במצות הבלתי נוהגות בזמן הזה יותר הכרחי כו' כי אחר שלשלמותינו צריכים אנו לעיון ומעשה בכל חלקי תורתנו הקדושה ובוה החלק הבלתי נוהג אי אפשר בו המעשה והעיון והלמוד בו יספיק לנו לעיון ומעשה יחד.

(40) להעיר מפיה"מ להרמב"ם מנחות שם, שלאחרי שמביא „כל העוסק בתורה כאילו הקריב כו' ואמרו ת"ת העוסקים בהלכות עבודה מעלה

(31) נתחומא שם.

(32) „ואם ברצונך לידע (האמור לפני"ז בקרבנות „שאני מעלה עליכם כאילו בקרבנות אתם עוסקים“) בא וראה כשהקב"ה מראה ליחזקאל את צורת הבית כו'“. וגם בפסיקתא ובויק"ר הובאו כהמשך אחד. ובהל' ת"ת שם (הנ"ל הערה 25) שמצד כל העוסק כו' „נכון הדבר אם אפשר לו ללמוד הלכות כל הקרבנות בשלימות וכל העבודות שבמקדש והלכות המקדש וכל כליו כמבואר באר היטב בחיבור הרמב"ם ז"ל בס' עבודה וס' קרבנות“.

(33) והיינו דה„כאילו“ הוא לא רק על עוסקים בבנין הבית, על מעשה ה„גברא“ דנחשב כאילו האדם עוסק בבנין הבית, כ"א גם על החפצא של (בנין) הבית*. וכמודגש בלשון הפסיקתא, ויק"ר ויל"ש** שם „הואיל ואתם מתעסקים בו כאילו אתם בונים אותו (כו)“. ובמנחות שם: אלו ת"ת העוסקין בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה מקדש בימיהם. וראה שיחות ש"פ ראה תש"מ.

(34) תרומה כה, ה. רמב"ם ריש הל' בית הבחירה.

(* ראה לעיל הערה 28 ובשוה"ג הב' ע"ד"ז לענין שינוי הלשונות בהקרבת הקרבנות.

** (* וי"ל שזהו החיזוק דשמואל לגבי המאמר לפני"ז ביל"ש שם.

ב„שלום“ של הל' בית הבחירה - לא רק בתור „זכר למקדש“ בעבר ובכדי לדעת איך לבנותו בעתיד, אלא זהו חיוב וציווי בבנין ביהמ"ק בהווה, בזמן הזה.

משא"כ מהפסוק (והלשון) „ציון היא דורש אין לה“, למדים רק את החיוב של הדרישה, ע"ד זכר.

ועפ"ז נמצא שזה שלומדים הל' בית הבחירה א"ז רק כדי לדעת כיצד לבנותו לעתיד⁴⁸, אלא זהו נוגע גם לחיוב בנינו עכשיו, ע"י העסק בהלכות אלו, ע"י „שאלו שלום ירושלים“.

ה. כעין דוגמא לענין הנ"ל בהלכה בפועל, מצינו במצות תשובה וגירות:

שלימות התשובה והכפרה על חטא (בשוגג) היא ע"י וידוי דברים עם קרבן⁴⁹. אעפ"כ רואים, שבזמן הגלות, כאשר א"ז אפשרי להקריב קרבן, נפעלת שלימות הכפרה ע"י תשובה (ווידוי דברים)⁵⁰, מקיימים ע"ז בשלימות את מצות התשובה⁵¹;

48 ראה הקדמתו לפיה"מ בנוגע למס' מדות - הובא לקמן בפנים.

49 ראה רמב"ם ריש הל' תשובה. וראה בית אלקים להמבי"ט שער התשובה פ"ב.

50 בצניצקלופדיא תלמודית ערך חטאת (ע' תקנ) כותב בפשיטות שאף בומה"ז כאו"א צריך לכתוב חיובי חטאת שלו (וש"ו) - ולא ראינו זה כלל (שראי' היא בדבר הרגיל - שד"ח כללים מע' ל כלל עז. וש"ו) וגם אבותינו לא ספרו לנו. - והמקורים שצויינו שם יל"פ בדוחק עכ"פ. ואכ"מ ומבואר במק"א. וראה הערה שלאח"ז.

51 וצ"ע ברי' ישמעאל ש„כתב על פנקסו כו' לכשיבנה ביהמ"ק אביא חטאת שמינה“ (שבת יב, ב) והרי אין מביאין חטאת נדבה. - ובכל אופן צ"ע דלא אישתמיט שום תנא וכו' לכתוב כן. ולגודל התמי' אולי י"ל ובפשיטות: ר' ישמעאל הי' בזמן ר"י בן חנניא שאו ניתנה הרשות לבנות

ד. ואת"ל, זהו מרומז ברמב"ם לפני הלכות בית הבחירה, בתחילת ספר עבודה, שמביא את הכתוב⁴¹, „שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך“: בהקדמת פסוק זה לפני הל' ביהב"ח וספר עבודה, הוא מרמז ומגלה, שישנו חיוב וציווי ד„שאלו שלום“ (בדיבור וכו'), שזהו הלימוד בהל' ביהב"ח⁴² וס' עבודה⁴³.

באם כוונת הרמב"ם היא שצריכים ללמוד הלכות אלו (רק) בתור „זכר למקדש“, הרי הי' לו להביא את הפסוק שממנו זה נלמד בגמרא⁴⁴ - „מנלן דעבדינן זכר למקדש שנאמר⁴⁵ כו' ציון היא דורש אין לה מכלל דבעי דרישה“, בהביאו דוקא את הפסוק „שאלו שלום ירושלים“ מדגיש הרמב"ם שישנו חיוב מיוחד ללמוד ולעסוק בהפרטים ובפרטי הפרטים⁴⁶ (בדרך של „שאלו“⁴⁷

עליהן הכתוב כאילו נבנה ביהמ"ק כו' וע"כ ראוי לאדם להתעסק כו"ו מסיים „ולא יאמר הרי הן דברים שאין צורך להן בזמן הזה כמו שאומרים רוב בני אדם“.

וראה הון עשיר ריש מס' מדות.

41 תהלים קכב, ו.

42 כי כמו ש„מקדש תקרא ירושלים כולה“ (פיה"מ להרמב"ם ר"ה רפ"ד), כן מובן לאידך, וכפשוטו של ענין, דבירושלים (נכלל) הכוונה (גם) למקדש. ובפרט ע"פ תודיה' מאי (זבחיה ס, סע"ב) ד„ירושלים לא נתקדשה אלא בשביל הבית ואיך יתכן שקדושת הבית תבטל וקדושת ירושלים קיימא“.

43 ראה לעיל הערה 32 מהל' ת"ת.

44 ר"ה ל, א. סוכה מא, א.

45 ירמ' ל, יו.

46 ראה בחיי ס"פ ויקהל. צורת הבית להתו"ט בהקדמה. פיה"מ ובאר שבע שצויינו לעיל הערה 28.

47 להעיר ממש"כ (ראה יג, טו) ודרשת וחקרת ושאלת, ודחז"ל בזה (סנה' מ, סע"א).

שני) וצורתו ובנינו וכל ענינו והתועלת שיש בענין שהוא כי כשיבנה ב"ב יש לשמור ולעשות התבניות ההוא והתבניות והצורות והערך מפני שהוא ברוח הקודש⁵⁶ כמו שאמר⁵⁷ הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל".

ומבאר התו"ט⁵⁸: אע"פ שבנין ביהמ"ק דלעתיד אינו דומה לבנין דבית שני, וכמ"ש הרמב"ם בעצמו בהל' בית הבחירה⁵⁹ ש"בנין העתיד להבנות אע"פ שהוא כתוב ביחזקאל אינו מפורש ומבואר, ואנשי בית שני כשבנו בימי עזרא בנוהו כבנין שלמה ומעין דברים המפורשים ביחזקאל" – א"כ סו"ס מהי התועלת מכך שיודעים המדות דהביהמ"ק השני.

ומבאר התו"ט, שאעפ"כ יש תועלת בלימוד מס' מדות להבנין דלעתיד, לשם הפרטים שבהם שווה הבית דלעתיד לבית השני והראשון. ואיה"נ, שבבית דלעתיד יהיו שינויים לגבי בנין בית שני, כי "יגלה הקב"ה עינינו . . . ולהבין הסתום בדברי יחזקאל ונבנהו, אבל מ"מ צריך לסיפור בנין השני שכן רוב ועיקרי הבנין מיוסדים בתבנית ה' אשר השכיל לדוד ולא ימוט". וזוהי כוונתו של הרמב"ם בראייתו מהפסוק (שדוד אמר לשלמה), "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל"⁶⁰.

56) בהוצאת קאפה: והתועלת בכך שכשיבנה לשמור בו אותה צורה ואותו היחס כי אותו היחס מאת ה' כמו שאמר הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל.

57) דה"א כח, יט.

58) בפתיחה למס' מדות.

59) פ"א ה"ה.

60) וראה שו"ת חת"ס יו"ד סרל"ו, או"ח סר"ח. וראה גם בארוכה אוה"ח תרומה כה, ט.

וכידוע הנפק"מ להלכה בפועל בנוגע לאל תשת גו' רשע להיות עד חמס⁵².

ויתירה מזו בשייכות לנדו"ד – ענין הגירות: למרות שלצורך הכניסה לברית להתגייר, "צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן"⁵³, אעפ"כ "בזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה"⁵⁴ ובוה הגירות כבר מושלמת; וזה ש"כשיבנה ביהמ"ק יביא קרבן"⁵⁴, אינו נוגע להגמר והשלימות של גירותו בזמן הזה⁵⁵.

ו. ע"פ הנ"ל (ס"ג) יש לבאר מ"ש הרמב"ם בפיהמ"ש בהקדמתו בנוגע למס' מדות: "אין בו ענין אחר אלא ספור שהוא זוכר מדת המקדש (של בית

ביהמ"ק (ב"ר ספס"ד) ובזמן שהוא קודם שבטלו הרשיון – קרה לר"י שהטה וכתב על פנקסו. וראה בכל הנ"ל שיחת ו' תשרי תשמ"א.

52) משפטים כג, א. טוש"ע חו"מ סו"ס לד. אנה"ת פ"א. וראה קדושין מט, ב (שו"ע אה"ע סי' לח סקל"א). אבל אינו דומה פ"י לשון בני"א (דהמקדש) ללשון תורה (רשע" – בעדות). וצ"ע במקדש את האשה ע"מ שהוא צדיק ולא ידעו שכבר חרב ביהמ"ק. וכן – בזמן ביהמ"ק אולי גם אז אין קרבן מעכב לקידושין כמו ש"אין אומרים כשמעון בן עזאי" (קדושין שם).

וראה חלקת מחוקק שם סקמ"ד. ב"ש שם סקנ"ה. בית אלקים שם. תשובת חת"ס "קובץ תשובות" (ירושלים תשל"ג) תשובה כא. שיחת ו' תשרי הנ"ל.

53) רמב"ם הל' איסורי ביאה פ"ג ה"ד. מכריתות ט, א.

54) רמב"ם שם ה"ה, ע"פ כריתות שם.

55) בנוגע לזמן הבית – ראה רמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"א ה"ב. צפע"נ הל' איסו"ב שם ה"ד. וראה ריטב"א יבמות מו, ב סד"ה דיומא. נמוקי"י שם ד"ה אנו רבנן בשם ר"י. רע"ב כריתות שם, ובכ"מ.

והעסק והידיעה דצורת הבית כו', עד"ז י"ל שזהו גם בנוגע לבנין הבית כפשוטו:

ידוע שבאופן בנין ביהמ"ק דלעתיד ישנן שתי דעות: א) "יגלה" ויבוא משמים שנאמר⁶⁵ מקדש אדני כוננו ידיך"; ב) הבנין יהי בידי אדם, משיח יבנה ביהמ"ק⁶⁶.

אחד מהאופנים בהם אפשר לתווך בין שתי הדעות⁶⁷ - יש לומר: החלק והסוג שבהבנין המבואר ומובן מה"ספור" שבמס' מדות (ובלשון הרמב"ם, "מעין הדברים המפורשים ביחזקאל"), יבנה "בידי אדם"; והפרטים שהם בסוג של "אינו מפורש ומבואר", יתגלו משמים ע"י הקב"ה.

[או באופן אחר: בנין הבית למטה יהי בידי אדם - ע"י משיח (שאליו יגלו מה ש"אינו מפורש ומבואר"), ובמקדש זה שלמטה "יתלבש" המקדש שלמעלה⁶⁸,

ובדוגמת וע"ד האש שלמעלה

אבל אי"ז מיושב לגמרי: מאחר שבבנין דלעתיד יהיו כו"כ שינויים ויהיו זקוקים לזה ש"יגלה הקב"ה עינינו כו' . . ולהבין הסתום בדברי יחזקאל" - א"כ מהו ההכרח להיות "זוכר מדת המקדש וצורתו ובנינו וכל עניניו" שבמס' מדות⁶⁹?

ועפ"י הנ"ל מובן: מכיון שהמ"ע דועשו לי מקדש היא תמידית, י"ל שישנה תמיד המצוה דהעסק בבנין המקדש, כלומר: תוכן המצוה אינו רק בעצם הלימוד והידיעה בתורת הבית, אלא גם בעשיית כל התלוי בישראל שיהי' מוכן ושיוכלו לבנות תיכף⁶², עד שזה פועל ש"אין בנין הבית בטל", כנ"ל.

וזה שלעתיד יזוקקו בפועל לזה ש"יגלה הקב"ה עינינו ולהבין הסתום בדברי יחזקאל", או שבכמה ענינים הרי או "כשיבנה משה ואהרן יהא עמנו"⁶³ והם יגלו איך צריך להיות - אי"ז גרעון במצות העסק בלימוד שהוא בגדר בנין ביהמ"ק, אלא זהו עילוי שיתוסף לעת"ל.

ז. כשם שהוא בנוגע להלימוד

64) פרש"י סוכה מא, סע"א. ר"ה ל, סע"א. וכ"ה בתוס' סוכה שם. שבועות טו, ריש ע"ב ד"ה אין, ומסיים, "וכן מפרש במדרש תנחומא" (וי"ל שהכוונה לתנחומא פקודי יא). זח"א כח, א. ח"ב נט, סע"א. קה, סע"א. ח"ג רכא, א. ילקוט תהלים רמז תתמח בסופו. וראה תנחומא (באבאר) בראשית יז (בסופו).

65) בשלח טו, יז.

66) רמב"ם הל' מלכים רפ"א ובסופו. וכמוכן גם מ"מ"ש בנוגע התועלת במס' מדות (נעתק לעיל בפנים). והוא ע"פ ירושלמי מגילה פ"א ה"א. ויק"ר פ"ט, ו. וראה גם ירושלמי פסחים פ"ט ה"א (תוספתא פסחים פ"ח, ב).

67) ראה עוד אופנים לקו"ש ח"א ע' 98.

ח"א ע' 84.

68) ראה עד"ז ערוך לנר סוכה שם ד"ה א"נ.

61) בתו"ט שם מסיים: "ואילו לא הי' זה הספור נכתב בספר לא מצאנו ידינו ורגלינו באותו הבנין העתיד שיבנה במהרה בימינו". וצ"ע.

62) ראה פרש"י יחזקאל שם, יא: וישמרו ילמדו עיני המדות מפך שידעו לעשותם לעת קץ. וראה צורת הבית שם בתחלתו: צוה השם ב"ה אל הנביא שיגיד לישראל שימדדו כל תוכן חשבון הבנין ויששמרו הצורות בלבבם שמא היום יבא משיח ואין כאן בונה פונה לבנין בהמ"ק.

63) תוד"ה אחד (פסחים קיד, סע"ב). וראה

וימא ה, ב.

בנין ביהמ"ק בשלימותה, ולאחר זה יתוסף מה שייגלה ויבוא משמים.

ה. עפי"ז יומתק מה שע"י ההתעסקות עתה והלימוד וקרי"י דצורת הבית, "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבנין הבית", או כהלשון האחר "הואיל ואתם מתעסקין בו כאילו אתם בונים אותו" (ובשתי הקצוות):

מאחר שלכל הדיעות תהי' תכלית השלימות של ביהמ"ק ע"י מה שייגלה ויבוא משמים" - ודוקא חלק זה (שלא ייבנה בפועל ע"י בני"א) גורם את הנצחיות בהביהמ"ק, כמו שאומר הכתובי' "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו", אשר (הבית הראשון והשני הם, בניינא דבר נש דלית ביי קיומא כלל", אבל) הבית השלישי כיון שהוא "בניינא דקוב"ה" יהי' קיים לעולם -

לכאורה צ"ל, שקיום מצות בנין ביהמ"ק בזה"ז ע"י העסק בתורת וצורת הבית צריך ג"כ להיות מעין ודוגמת הבנין בפועל ע"י בני"א לעת"ל - חיוב ומצות הלימוד והעסק בהמדות והתבניות וכו' הידועים לבנ"א, בחלק הבנין שיהי' ע"י בני"א⁷¹.

(71) תהלים קכו, א.

(72) ועפ"ז מובן הלשון דשמואל במדרשים (פסיקתא וויק"ר) הנ"ל, "כאילו אתם בונים אותו", ולא כמ"ש בצורת הבית שם, ונראה לדקדק מלשוננו (דשמואל בפסיקתא*) שאמר בונים בו ולא אמר בונים אותו כו', שמשמעו קצת ממנו, וזה מפני שעניני הבנין הזה סתומים בלתי מפורשים". וראה בהמשך דבריו שם.

(* כ"ה בצורת הבית שם. ולפנינו בפסיקתא דר"כ ופס"ז "אותו". והלשון "בונים בו" הוא ביל"ש יחזקאל שם.

שנתלכשה בהאש שלמטה - שמצוה להביא מן ההדיוטי⁶⁹

שזה יביא את הנצחיות בהבנין דלעתיד].

ובזה מוסבר טעם השינוי והחילוק שבין ב' דעות הנ"ל - דעת הרמב"ם שמשיה יבנה המקדש, ומה שהוזהר ומדרשים כו' אומרים שיבנה בידי שמים:

הרמב"ם הוא ספר של הלכות, שעפ"י הלכה בנין המקדש הוא מצוה המוטלת על ישראל, ולכן הוא מדגיש את החלק של בנין בית המקדש שיבנה ע"י ישראל (ועי"ז הם מקיימים בשלימות את המצוה שעליהם).

משא"כ הענינים שבמקדש דלעתיד שיתגלו בידי שמים - אינם שייכים לחיוב ומצות בנין ביהמ"ק, המוטלים על בני"א.

אבל המדרש והוזהר (פנימיות התורה) מדברים ע"ד השלימות של ביהמ"ק דלעתיד ותכלית המכוון שבו - שזה יעשה ע"י העילוי בביהמ"ק שיעשה מלמעלה, "בניינא דקוב"ה" - לכן הם מדגישים את הבנין שיהי' בידי שמים.

ועפי"ז מובן הענין כמו שהוא לעת"ל, שזה שחלק מהמקדש יתגלה מן השמים, אי"ו מחמת חסרון ח"ו בהבנין שע"י בני"א, ע"י משיח צדקנו.

במעשה הבנין מקיימים את מצות

(69) עירובין סג, א. יומא כא, ב. וראה לקו"ת ר"פ תצא (לד, ג ואילך). יוה"כ (סח, ג). סוכות (עח, ד). ברכה (צד, ב). וראה במדבר (יא, א). (70) חז"א וחז"ג שנשמנו בהערה 64.

לאידך, כשם שהשלימות דמקדש לעת"ל תיעשה דוקא ע"י מה שיגלה ויבוא מן השמים כנ"ל, עד"ז גם במצות הלימוד והעסק בכל פרט וחלק של מעשה הבנין, שגם בזה זקוקים ל"אני מעלה עליהם", שדוקא עי"ז נפעלת תכלית השלימות (דעתה) במצות הבני' שע"י העסק בתורת הבית.

וזה גופא פועל, שמ"כאילו אתם בונים אותו", נעשה בנין ביהמ"ק כפשוטו בגשמיות ע"י משיח צדקנו, ונתגלה בו מיד הביהמ"ק שלמעלה, ובמהרה בימינו ממש.

ט. מכל הנ"ל ישנה הוראה מיוחדת לכל בני': ראשית, עד כמה זהו דבר המתאים, ובפרט בימי בין המצרים,

הוספה

בשורת הגאולה

ל.ב.

ויש להוסיף ולהדגיש הקשר והשייכות דאהבת ישראל להגאולה העתידה – לא (רק) מפני שביטול הגלות הוא ע"י ביטול סיבת הגלות (שבא ע"י ההיפך דאהבת ישראל¹), שהרי בעמדנו לאחרי סיום מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, לאחרי סיום כל מ"ב המסעות ב"מדבר העמים"², נמצאים כבר "על ירדן ירחו"³ (דרגתו של משיח ד"מורח ודאין"⁴), על סף הגאולה, בודאי שכבר נתתקנה סיבת הגלות, ולכן, ההדגשה דאהבת ישראל היא – בתור טעימה ועד להתחלה דהגאולה האמיתית והשלימה הקשורה עם נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות, שמודגשת באחדותם של ישראל, מצד בחי' היחידה (דרגה החמישית) שבכל ישראל בשווה, שהיא ניצוץ מנשמתו של משיח⁵, יחידה הכללית⁶.

(משיחות ש"פ מסות-מסעי, ב' מנחם-אב תנש"א)

-
- (1) ראה יומא ט, ב.
 - (2) ראה לקו"ת פרשתנו פח, ג ואילך.
 - (3) פרשתנו לג, מח.
 - (4) סנהדרין צג, ב. וראה לקו"ת פרשתנו פט, ב.
 - (5) כידוע שהפסוק "דרך כוכב מיעקב" שקאי על מלך המשיח, קאי גם על כאו"א מישראל שנמשל לכוכב, כיון שבכאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח (ראה לקו"ש ח"ב ע' 599. וש"נ).
 - (6) רמ"ז לזח"ב מ, ב. ולזח"ג רס, ב. ועוד.

לעילוי נשמת

אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

איש אמת תם וישר מלאכתו מלאכת שמים

הרה"ח הרה"ת ר' **מנחם אהרן**

ב"ר **יוסף הכהן ע"ה**

ראדאל

אהוב לבריות וחביב לכל אדם

קיבל את כולם בסבר פנים יפות

אוהב שלום ורודף שלום

זכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ

מסר נפשו לעניני חנוך עטה"ק

קירב משפחות רבות לתורה ומצוות

נטע הכרת הבורא ע"י גילוי נפלאות הבורא

לתלמידים הרבה באהבה

זכה לגדל ולראות בנים ובני בנים

דור ישרים יבורך

עוסקים בתורה ומצוות בדרכי החסידות

ומהם שלוחי המלך

נפטר ביום שני לסדר וטיהרו הכהן

כ"ח ניסן ה'תשע"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים

נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת דבורה בת אסתר תח"י נסים

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' אפרים וזוגתו מרת מריטה שיחיו נסים

ר' דוד וזוגתו מרת אורה שיחיו בורק

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרמן

נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

וזוגתו מרת רבקה לאה ב"ר נחום ע"ה קרמרמן

נפטרה ביום י"א שבט ה'תש"פ

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' נחום יוסף שיח"י קרמרמן

ר' גרשון שמואל וזוגתו מרת רונית שיחיו קרמרמן

ר' מרדכי יצחק וזוגתו מרת גיטל שיחיו אפסל

לזכות

הו"ח ר' צבי בן שרה שיחי' סאנדבערג
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט,
ביום ר"ח מנ"א ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר
*

נדפס ע"י זוגתו
מרת בלומא תחי'
ומשפחתם שיחיו סאנדבערג
* * *

לזכות

החייל ב"צבאות השם" מרדכי שמעון שיחי'
ליום הולדתו התשיעי לאויש"ט,
ביום ז"ך תמוז ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
ולזכות
אחיו ואחיותיו חיילי "צבאות השם"
ירחמיאל מנחם, הענא,
חנה, אהובה רבקה, עליזה ופערל מלכה שיחיו
*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' דובער מאיר וזוגתו מרת שירה צפורה שיחיו בערגער

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095